

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti, ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izaja vsak dan razen ponedelja.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Mednarodni položaj

V večjih središčih evropske politike sta se optimistična in pesimistična presoja mednarodnega položaja v zadnjem času zelo naglo izmenjavali. Spremembe razpoloženja so se v glavnem pojavljale kot odmevi dogodkov na vseh kritičnih točkah Evrope in sveta. Valovanje med trenutnim zatišjem in novimi napetostmi je že dve leti značilna oznaka mednarodnega razvoja španskega vprašanja, nekaj podobnega pa opazamo tudi v razvoju dogodkov na Daljnem vzhodu, kjer vzbuja vsaka nova iskra bojazen pred razširjenim požarom, ki bi morda ne ostal več omejen samo na azijski kontinent. Zanimive prehode iz skrajne pesimistične presoje v nekoliko bolj optimistično gledanje na položaj, četudi s precejšnjimi pridržki, kaže tudi razplet tako zvane sudetske krize. Razume se samo po sebi, da gre v vsem samo za bežne, trenutne presoje, narekovane po tem ali onem trenutnem preokretu; zato jih velja upoštevati le z znanim pridržkom, »če ne nastopi kaj nepričakovane«.

Tako smo na primer po odmevih Runcimanovega prihoda v Prago brez pomislekov zabeležili, da je Evropa Runcimanovo misijo sprejela kot olajšanje splošne napetosti, ki je v zvezi s sudetsko krizo zajela ves naš kontinent v drugi polovici maja. Najbolj splošno se novi položaj, ki je s tem nastal, označuje kot pomembna »pridobitev na časi«. Nekateri listi so to pridobitev kar brez ovinkov tolmačili tako, da je nevarnost vojne odstranjena »vsaj letošnje poletje in najmanj tja do jeseni«, kolikor se lahko že sedaj predvideva, da bo trajala Runcimanova misija v Pragi. V primerjavi letošnjega poletja s prejšnjimi izjavami mnogi zelo optimistične zaključke tudi glede na splošni mednarodni položaj, če: leta 1935. poleti nas je držala v splošni napetosti abesinska vojna, leto nato je izbruhnila španska državljanska vojna, ki je še vedno ni konec, lansko poletje pa se je vnela japonsko-kitajska vojna, ki se prav tako še vedno nadaljuje; vsi znaki kažejo, da nam bo letos izbruh nove vojne prihranjen in že v tem smemo ugotoviti znaten napredek...

Novi spor na Daljnem vzhodu med Rusijo in Japonsko je pomenil vsaj v začetni fazi omaajne te rožnate domneve. Navzlic vsemu pa še vedno prevladujejo nade v mirno rešitev tega konflikta in zdi se, da so v tem primeru celo realno osnovane, ker izhajajo iz upoštevanja položaja in interesov obeh držav, zapletenih v konflikt.

Mirnejša presoja mednarodnega položaja se kaže zlasti na evropskem zapadu, tako v Parizu kakor v Londonu. Angleški in francoski državniki so si v soboto in nedeljo dovolili celo svoj »weekend«, kar smatrajo v poučenih krogih za značilen simptom umirjene atmosfere, vendar se niti Bonnet niti Halifax nista preveč oddaljila od glavnega mesta. Večji optimizem v Londonu in Parizu navezujejo v nekaterih krogih na čedalje tesnejše sodelovanje med obema zapadnima velesilama, ki se spet aktivnejše uveljavljata v evropski politiki, tudi na onih področjih, ki jih sodobne krize neposredno ne zajemajo.

Na splošno zelo ugoden odmev solunskega sporazuma med Bolgarijo in Balkansko zvezo, ki je še bolj utrdil prepričanje o pomirjenju Balkana, se vrednoti kot drug pomemben znak olajšanja evropske napetosti. Značilno se v tej zvezi z vseh strani napoveduje tudi bližnje izboljšanje odnosov med Malo antanto in Madžarsko, kar naj bi prineslo potrebno olajšanje tudi v srednji Evropi. Poročilo budimpeškega poročevalca pariškega »Tempsa« o naraščajoči madžarski pripravljenosti za sporazum, »odkar je tudi Rumunija začela urejati manjšinski vprašanje s posebno zakonodajo po češkoslovaškem vzoru in je po solunskem sporazumu olajšana tudi sporazumna ureditev vprašanja madžarske vojaške enakopravnosti«, je vzbudilo v evropskih diplomatskih krogih veliko pozornost, ki je tem bolj razumljiva, ker se bliža konferenca Male antante.

Runcimanova misija v Pragi se slej ko prej pretežno ugodno komentira. Runciman hoče najprej temeljito proučiti ves kompleks vprašanj, ki jih je sprožila sudetska kriza, potem pa namerava osebno sodelovati pri pogajanjih za doseg kompromisa. Vse te naloge krijejo v sebi ne le ogromno odgovornost, temveč tudi mnoge ovire, težave in nevarnosti. Ena izmed prvih težav, na katero so prav te dni opozorili mnogi evropski listi, je skrivnostna Henleinova odsotnost. Šef sudetsko-nemške stranke ni bil niti pri prihodu lorda Runcimana v Prago, niti pri sprejemu, ki ga je lord Runciman dal zastopnikom sudetskih Nemcev. O Henleinu se trenutno sploh ne ve, kje je. Po poročilih listov je ugotovljeno samo to, da ga na Češkoslovaškem ni. Učinek te odsotnosti na Runcimana in njegove sodelavce baje ni bil posebno ugoden.

Nekaj optimizma vzbujajo končno tudi direktni napori za pomirjenje med

RUSKO-JAPONSKI SPOR ZA VZEMA VEDNO VEČJI OBSEG

Nov sestanek japonskega poslanika v Moskvi z Litvinovom, ki pa prav tako ni prinesel zadovoljivega rezultata

Moskva, 8. avg. AA. Japonski veleposlanik Sigemicu in komisar za zunanje zadeve Litvinov sta imela snoči daljši razgovor o obsejnih incidentih pri Čangku-fengu. Litvinov je izrazil svoje obžalovanje, ker so Japonci nadaljevali sovraženost tudi po diplomatskih razgovorih 4. avgusta. Dodal je, da so sovjetske čete med tem časom potisnile Japonce z ozemlja, ki je last Rusije. Če bi Japonci prenehali napadati sovjetske čete, bi bilo mogoče narediti konec obojestrani spopadom.

Sigemicu je odgovoril, da Japonska sploh ni kršila sovjetske meje ter da japonske čete niso nikdar prve napadle, pač pa so samo branile mandžursko ozemlje. Japonska mora izraziti svojo pripravljenost, da se preneha vojna operacija samo pod dvema pogojeva in sicer: 1. da se ustvari status quo na kraju spopada in 2. da sovjetska vlada izrazi pripravljenost razgovorjati se o demarkacijski črti na svojem obsejnim ozemlju ter prepusti ves spor diplomatskemu reševanju.

Litvinov je odgovoril, da sovjetska vlada ne more dati konkretnih obljub glede tega vprašanja, dokler se ne bo umaknil zadnji japonski vojak na drugo stran obmejne črte, ki je bila določena v kumčunski pogodbi ter je označena na priloženem zemljevidu. Glede končnoveljavnega sporazuma pričakuje, da bo Japonska priznala brez vsake razprave sovjetsko mejo. Sigemicu je nato predlagal, naj se vojaške operacije ustavijo ter da japonske čete obdrže svoje sedanje postojanke, ali pa da se umaknejo na gotovo, razdaljo od sporne točke pri Čangku-fengu, ki bi r. t. način začasnó ostala nekaj nevtralen pas, dokler kaka mešana komisija vojaških strokovnjakov ne bi uredila tega vprašanja.

Litvinov je kategorično zavrnil ta predlog ter ponovil zahtevo, da se mora vzpostaviti stanje, kakršno je bilo pred 29. julijem, torej pred dnem, ko so si Japonci osvojili višine pri Čangku-fengu.

Sigemicu je odgovoril, da so sovjetske čete 11. julija prve zavzele področje Čangku-fenga ter da se vzpostavitev statusa quo ne more nanašati na 11. julij. V političnih krogih mislijo, da se rezultat večeršnjih razgovorov med Sigemicom in Litvinovom orisati takole: 1. Moskva zahteva, naj se vse japonske čete umaknejo čez reko Tumen in ustavijo vojaške operacije. 2. Moskva predlaga samo konec sovraženosti, noče pa umakniti svojih čet, kakor je predlagal Sigemicu.

Novi boji okrog Čangku-fenga

Tokio, 8. avg. o. Kakor poroča »International News Service« so ruske čete ponovno napadle japonske postojanke pri Čangku-fengu. Davi so se pod zaščito topov in letal skušale približati japonskim postojankam, vendar pa so se po japonskih poročilih vsi napadi izjalovili v obrambnem ognju Japoncev.

Včerajšnje vesti iz Moskve, da so bili Japonci pregnani s postojank pri Čangku-fengu, japonsko vzhovno poveljstvo demantira.

Poročilih japonskega poveljstva na Koreji so ruske čete prešle mejo ob 2. zjutraj. V početku se jim je posrečilo približati se japonskim postojankam, vendar pa so bile prisiljene vsled hudega navzkrižnega ognja, da so se ob pol 7. zjutraj umaknile. Na bojišču je ostalo veliko število mrtvih in ranjenih.

V zadnjih treh dneh so Rusi podvzeli po poročilih vrhovnega poveljstva na Koreji nič manj kakor pet napadov na japonske postojanke, ki so pa bili vsi odbiti. Na mnogih krajih so se Rusi približali japonskim postojankam do 200 m ter se nato za-

velesilami. V zvezi z obiskom italijanskega maršala Balba in francoskega letalskega generala Vuillemina v Berlinu so se znova pojavile napovedi o razgovorih za sklenitev zapadnega letalskega pakta. Po odmevih te akcije v Parizu in Londonu pa se zdi, da stvar tako daleč še ni dozorela. Angleški listi postavljajo glede Nemčije pogoj za sleherni sporazum ureditev sudetskega vprašanja, glede Italije in uveljavljenja z njo sklenjenega sredozemskega sporazuma pa zblizanje s Francijo. Od obojega smo za sedaj še precej daleč. Kot pozitiven doprinos k evropskemu miru smemo za sedaj vrednotiti samo večje angleško zanimanje za dogodke v srednji Evropi, s katerim koraka vstric tudi značilno opazovanje tega predela po ameriških diplomatih, kakor je to zgornjo pokažal obisk ameriškega berlinskega poslanika v Pragi ob koncu preteklega tedna.

Poleg naznačenih kriz pa ostajata slej ko prej odprta še dva problema, španski in palestinski, ne da bi glede njiju mogli postaviti nove prognoze. Isto velja tudi o japonsko-kitajskem sporu. Na splošno bi torej z nekoliko rezerviranim optimizmom smeli reči, da smo v nekakšnem zatišju, v katerem se skušajo vsi kar najbolj zavarovati pred novim viharjem, ki o njem nihče ne ve. od kod in kdaj lahko pride

kopali, toda v spopadih na nož so bili poginani nazaj. Zaradi ugodnejšega strateškega položaja so imeli Japonci manj izgub kakor Rusi.

Razen neprestanih napadov na japonske postojanke so ruska letala bombardirala razne kraje v Koreji in Madžuriji. Po poročilih vrhovnega poveljstva v Koreji so izvršili Rusi že več sto letalskih napadov.

Moskva, 8. avg. o. Službene vesti trdijo, da so Japonci v zadnjem času po pogajanjih poslanika Sigemica s komisarjem za zunanje zadeve Litvinovom, ko je obstajala možnost za mirno rešitev nastalega spora, hudo obstreljevali pri Hantaškem jezeru ruske postojanke s topovi vseh vrst kalibra. Rusko topništvo je na napad odgovorilo ter prisililo japonsko topništvo k molku. Japonska pehota je skušala pod zaščito hudega topniškega ognja napasti ruske strelske jarko, po štirimurnem boju pa so vsi ti poskusi propadli. Nato so ruske čete prešle v protinapad in očistile rusko ozemlje sovražnikov.

Tokio, 8. avg. AA. Po poročilih japonskega vojnega ministrstva o spopadih pri Čangku-fengu, je padlo 6. t. m. 70 japonskih vojakov, 150 pa jih je bilo ranjenih. Zrtev večeršnjega dne je bilo 200. Sovjetske izgube cenijo na 1.500 mrtvih in ranjenih. Sestreljenih je bilo 6 sovjetskih letal ter uničenih 100 bojnih avtomobilov. Poročilo pravi dalje, da so Rusi danes ostali po večini na istem mestu. Poskušali so le nekaj protinapadov, ki pa niso uspeli.

Vpad ruskih čet v Korejo

Tokio, 8. avg. o. Prvič v japonski zgodovini se je pripetilo, da so tuje čete vdrle na japonsko ozemlje. Po poročilih vojnega ministra so večer ruske čete vdrle 800 m daleč na korejsko ozemlje. Nadaljnje vesti poročajo, da so ruska letala v severnem korejskem mestu Kajkou ubila dva meščana. Po japonskih trditvah se Rusom ni posrečilo zavzeti japonskih postojank pri Čangku-fengu.

Po japonskih poročilih iz Hsingkinga je rusko vojaštvo skušalo izkoptati med Pogrančnično in Tonkingom za mandžursko mejo strelske jarko, vendar pa so jih japonsko-mandžurske čete prisilile k umiku.

Znatno poslabšanje položaja

Pariz, 8. avg. b. V pariških diplomatskih krogih spremljajo z napeto pozornostjo raz voj dogodkov na Daljnem vzhodu, kjer se je položaj po zadnjih vesteh zopet poslabšal. Francoski strokovnjaki za vprašanja Daljnega vzhoda izjavljajo, da zavzema rusko-japonski spor že obseg, ki presega prvotni lokalni značaj. Današnji »Temps« piše: Če se bodo dogodki razvijali kakor od 31. julija dalje, ne bo več dolgo trajalo do izbruha sovražnosti med Rusijo in Japonsko. Dočim je šlo sprva samo za napade in protinapade, v katere so bili zapleteni razmeroma majhni oddelki oborožene sile, si sedaj stojijo nasproti že znatne vojne edince. Naj bo vzhodna diplomacija še tako spretna in fina, vendar skriva ta položaj v sebi nevarnosti, ki jih v danem trenutku ne bo mogoče preprečiti in bo prišlo med obema državama do resnega spora. Preseñtlo je slednjič tudi dejstvo, da komunikacije z bojišč sedaj ne izdajajo več v Moskvi, temveč že pri generalnem štabu prve, namreč vzhodne armade, kar podpira domnevo, da gre za prave vojne operacije.

Araki o vojni nevarnosti

Berlin, 8. avg. AA. Japonski prosvetni minister general Araki, prejšnji vojni minister, je posebnemu dopisniku časopisa »Berliner Tageblatt« izjavil, da je po njegovem mnenju možno rešiti spor med Japonci in Rusi na mirnem način, če pa bo Rusija še dalje izvajala Japonsce, bo Japonska začela pravo vojno. Vojna na dveh bojiščih, je dejal Araki, nas ne plaši. Po mojem mnenju bo še pred koncem avgusta prišel odgovor na vprašanje »vojna ali mir«. Ideološke razlike, ki razdvajajo Rusijo in Japonsko, kakor tudi stalna pomoč, ki jo daje Rusija Kitajski, more v ostalem prej ali slej dovesti do vojne.

Japonski diplomat o položaju v Rusiji

Pariz, 8. avgusta. b. »Temps« poroča iz Tokija, da je tretji tajnik japonskega poslanstva v Moskvi, Saburo Ota, ob svojem prihodu v Tokio dal naslednjo izjavo o položaju v Rusiji: Kakor vsi Japonci, ki prebivajo v Rusiji, sem tudi jaz mnenja, da je Rusija zelo močna. Sovjetska unija nadaljuje politiko, katere namen je, da se položaj ne bi poslabšal. Razmere pod Stalinovim režimom so precej konsolidirane in se povsod čuti, da prebivalstvo goreče dela.

Izjave japonskega zunanega ministrstva

Tokio, 8. avg. w. O nadaljevanju bojev okoli Čangku-fenga je objavil zastopnik zunanjega urada nekatere nove podatke. Kakor zatrjujejo, so bili boji od 2. do 6.30 zjutraj japonskega časa posebno resni in tako hudi, da so se Japonci in Rusi spopadli z bajoneti. Okoli 6.30 so se baje Rusi umaknili. Prvič, je naglasil zastopnik zunanjega urada, so imeli v teh spopadih na obeh straneh velike izgube.

Tudi o odgovoru, ki ga je dal ruski zunanji komisar Litvinov na japonske predloge, so se zvedele nove podrobnosti. Rusija vztraja na stališču, da morajo Ja-

penci pred otvoritvijo pogajanj umakniti svoje čete. Razen tega je Litvinov trdil, da je Japonska istočasno, ko je skušala z Rusijo urediti incident na enem kraju mandžursko-ruske meje, zakrivila na drugem kraju nove spopade. Tako je japonski oddelek s tremi strojnimi bližju Grodekova nenadoma napadel ruski oddelek. Litvinov je obtoževal japonsko vlado, da si skuša v mirnem času prisvojiti rusko ozemlje ne glede na nevarnost, da ubi prišla e tem v odprti spor z Rusijo. To je najbolj resna stran trenutnega položaja.

Japonski poslanik je odgovoril, da so obdolžitve sovjetske vlade neutemeljene, in je poudarjal, da so bile japonske čete stalno samo v defenzivi, pri čemer pa so bile prisiljene braniti mandžurska tla.

Litvinov je tem trditvam ugovarjal, češ, da nihče v Rusiji ne namerava napasti japonskega ozemlja, toda v bodoče se Rusi-

Nemčija za sklenitev vojaškega pakta z Italijo

Sklenil naj bi se ob priliki uradnega obiska italijanskega kralja v Berlinu

Pariz, 8. avg. o. »Ordre« se bavi z napovedanim obiskom maršala Balba v Berlinu in pravi, da je v ozadju ponovno načrt o zaključitvi pakta štirih, le da bi se tej zamisli dal drug okvir. Najprej bi bilo treba prepričati Anglijo, da so totalitarne države miroljubne, ter pripraviti angleško vlado do zadovoljive ureditve češkoslovaškega vprašanja, ki zanima predvsem Nemčijo, kakor tudi ureditve španskega vprašanja, ki zlasti zanima Italijo.

Balbov obisk v Berlinu napoveduje tudi še nekaj povsem novega. V dobro poučenih berlinskih krogih ni nobena tajnost več, da bi radi italijansko-nemško prijateljstvo pretvorili v zavezništvo. Italijanski kralj naj bi oficelno obiskal Nemčijo in naj bi ob tej priliki proglasil, da je politična os Berlin-Rim postala tudi vojaška. Menijo, da značaj tega zavezništva ne bi bil defenziven. Obisk maršala Balba v Berlinu po potovanju generala Russa, šefa štaba fašistične milice, je zelo značilen in se v Parizu ter Londonu vprašujejo, ali ne zahteva pripravljajoča se vojaška zveza med Italijo in Nemčijo še tesnejšega vojaškega sodelovanja med Anglijo in Francijo.

V podobnem smislu objavlja tudi Sauerwein v pariškem »Souru« dopis iz Berlina, po katerem namerava kancelar Hitler ob

priliki že določenega obiska italijanskega kralja v Berlinu doseči zaključitev vojaškega pakta med Nemčijo in Italijo. Razlog za to naj bi bilo spoznanje, da je bila Nemčija v kritičnih dneh 20. in 21. maja brez zavezništva, ker dosedanja pogodba z Italijo ni bila zadostna. Vojaška zveza je po mnenju berlinskih krogov neobhodno potrebna, da bi mogli računati s pomočjo Italije v vsakem primeru. Nadalje poroča »Sour«, da grade velike utrdbe na vseh nemških mejah do Vzhodnega morja. Trdijo, da se hoče Nemčija zavarovati proti vsakemu preseñenju z vzhoda in zapada, za primer intervencije proti neki državi, vendar pa meni Sauerwein, da bo Nemčija še nekaj časa vodila zmerno politiko. Baje svetuje zlasti maršal Göring zmernost zaradi česar so za enkrat izključena vsaka preseñenja od nemške strani.

Berlin, 8. avg. AA. O priliki skorajšnjega obiska italijanskega maršala Balba v Berlinu piše »Angriff«, da mu bo Nemčija izkazala čast kot zvestemu in preizkušenemu Mussolinijevemu sodelavcu. Tudi vaje, ki jih bo priredilo o priliki obiska maršala Balba nemško letalstvo, bodo izraz počaščenja, ki ga izkazuje Nemčija velikemu italijanskemu pilotu.

Pobuda angleških poslancev za sporazum z Italijo

Poslanica 60 angleških poslancev predsedniku italijanske vlade Mussoliniju

Rim, 8. avg. b. Mussolini je sprejel v posebni avdijenci polkovnika Rocka, ki mu je izročil v imenu 60 angleških poslancev poslanico, v kateri izražajo angleški parlamentarci nade, da bo angleško-italijanski sporazum v kratkem uveljavljen. Njegovo uveljavljenje bi po njihovem mnenju pomenilo važen doprinos k trajnemu miru v Evropi, postavljene pa bi bile z njim osnove tudi za vsestranski razvoj italijanske Vzhodne Afrike ter za ureditev odnosov med italijanskimi in angleškimi kolonialnimi posestvi. Angleški parlamentarci izražajo nadalje v poslanici svoje prepričanje, da želi večina angleškega naroda obnovo angleško-italijanskega prijateljstva, o katerem se pač lahko reče, da je v poslednjih 80 letih predstavljalo enega izmed najbolj preizkušenih elementov evropske politike. Zato je povsem razumljivo, ako se na obeh

straneh kaže precejšnja nestrpnost zaradi nesrečnega zavlačevanja uveljavljanja novega sporazuma, ki pa nima nič skupnega z voljo obeh pogodbenikov. V nasprotju z drugimi tendencami v angleškem parlamentu ceni skupina na poslanici podpisanih poslancev pravo vrednost lojalnosti, ki jo je italijanska država pokazala v izvedbi od nje prevzetih obveznosti.

Mussolini je izrazil svoje zadovoljstvo zaradi te geste angleške parlamentarne skupine ter je pooblastil polkovnika Rocka, naj vsem podpisnikom poslanice sporoči, da v vsem deli njihovo mišljenje in pogledu italijansko-angleških odnosov. Tudi on upa, da bodo ti odnosi takšni, kakor so ugotovljeni v sporazumu z dne 16. aprila, ki likvidira preteklost. Mussolini izraža končno nado, da bo sporazum lahko v kratkem uveljavljen.

Mala antanta in Madžarska

Budimpešta, 8. avg. o. »Oray Ujsag« poroča o bližnji konferenci Male antante in pravi med drugim, da bodo na njej razpravljali nedvomno tudi o ukinitvi vojaških dolob trianonske mirovne pogodbe. Po nekaterih informacijah bodo na konferenci proučili celo predlog, da bi se sklenila pogodba o nenapadanju med državami Male antante in Madžarsko.

Bethlenova akcija za sodelovanje z Anglijo

Budimpešta, 8. avg. o. Bivši min. predsednik Bethlen se je vrnil iz Londona ter je takoj nato obiskal min. predsednika Imredyja. V madžarskih političnih krogih pričakujejo da bo po tem razgovoru prišlo do zboljšanja madžarsko-angleških odnosov. Glede na borbo proti nemškemu vplivu in zanj, ki se vodi na Madžarskem, in glede na dejstvo, da je Bethlen izrecno nasprotnik nacizma, pripisujejo politični krogi največji pomen njegovemu razgovoru z Imredyjem. Ker se je Italija, kakor menijo, morala odpovedati svojemu vplivu v Po-

dunavju na ljubo Nemčiji, ima sedaj Anglija največji interes za gospodarske stike z Madžarsko ter je po Bethlenu poslala razne gospodarske predloge. Menijo, da bodo te ponudbe izhodišče za novo gospodarsko zblizanje med Madžarsko in Anglijo. V ostalem priznavajo v madžarskih političnih krogih, da so nacistični elementi na Madžarskem zelo močni, ter primerjajo položaj Imredyja celo s svoječasnim položajem bivšega kancelarja Schuschnigga.

Angleška gospodarska centrala za Balkan

London, 8. avg. o. Na seji interministerialnega poverjenstva, ki ima nalogo proučiti razširjenje trgovinskih odnosov med Anglijo in državami v jugovzhodni Evropi, je bilo sprejetih nekaj važnih sklepov. Predvsem so sklenili sklicati konferenco zastopnikov gospodarstva iz balkanskih držav, na kateri naj bi se proučile vse možnosti za nadaljnja angleška dolgoročna posojila posameznim balkanskim državam. Sprejet je bil tudi predlog za ustanovitev posebne gospodarske centrala za Balkan, ki naj bi neposredno skrbela za razširjenje trgovinskih odnosov med Anglijo in Balkanom.

Pričetek Runcimanovih razgovorov v Pragi

V sredo se bo sestal s predsednikom vlade dr. Hodžo, njegovi sodelavci pa so bili že včeraj ves dan v stikih z zastopniki sudetskih Nemcev

Praga, 8. avg. h. Lord Runciman in so. proga sta se danes malo pred 13. uro vrnila v Prago. Z včerajšnjim tedenom na Češkoslovaškem sta bila zelo zadovoljna, posebno pa je lordu ugajalo na posrbi, katerim se je zabaval popoldne.

Delovni program tega tedna bo natančno določen v teku današnjega večera. Prva delovna konferenca med lordom Runcimanom in dr. Hodžo bo najbrže v sredo. Jutri bo deputacija nemške socialno-demokratske stranke pod vodstvom poslanca Jakša predložila lordu Runcimanu pismo spomenico. Med tistimi Runcimanovimi sodelavci in zastopniki sudetsko-nemške stranke so bili razgovori že danes ves dan. Konrad Henlein sam do zdaj še ni osebno stopil v stik z Runcimanovo misijo.

Tudi ministrski predsednik dr. Hodža in prezident republike dr. Beneš sta preživela včerajšnji in današnji dan izven Prage na odhodu.

Minister Derer o manjšinskih zakonih

Praga, 8. avgusta. AA. (CTK) Včeraj so imeli politiki vseh strank več shodov. Minister za socialno politiko Nečas se je udeležil shoda čl. socialnih demokratov v Nachodu, podpredsednik stranke narodne enotnosti Hodac v Jilemicah, pravosodni minister Derer in minister Tučný pa v Košicah. Minister Derer je med drugim izjavil, da bodo novi zakonski predlogi vlade dali narodnostnim manjšinam

takšne pravice, kakor jih nimajo v nobeni drugi državi.

„Times“ in Runcimanova misija

London, 8. avgusta. AA. „Times“ pišejo, da je že v nekaj dneh svojega bivanja na Češkoslovaškem lord Runciman dokazal, da je človek na svojem mestu. Zdi se, da se mu je posrečilo pridobiti si zaupanje vseh, vendar pa bo moral še nekaj časa ostati na Češkoslovaškem, predno bo mogel s popolnim uspehom končati svoje poslanstvo.

Dr. Hledko odpotoval v Gdynio

Praga, 8. avgusta. h. Danes je vodja slovaške ameriške delegacije dr. Hledko odpotoval v Gdynio na Poljskem, od koder se bo vrnil v Ameriko. Dr. Hledko je vzel s seboj v Ameriko tudi znano pittsbursko pogodbo.

Dr. Krofta pojde v Ameriko

Praga, 8. avg. d. Kakor poročajo listi, bo zunanji minister dr. Krofta v drugi polovici avgusta odpotoval v New York, kjer se bo udeležil svetovnega mladinskega kongresa od 16. do 24. avgusta. Razen dr. Krofte bodo prišli na kongres tudi predsednik francoske poslanske zbornice Herriot, yorški nadškof, lord Robert Cecil in admiral Byrd.

Francov uspeh ob Ebru

Francove čete so med Mequinenzo in Fayonom zavrnile republikance do Ebra

Saragosa, 8. avgusta d. Francove čete so na fronti pri Ebru med Mequinenzo in Fayonom pričele v soboto protiofenzivo, ki se je v glavnem posrečila. Republiška fronta je bila v tem odseku na več krajih prebita ter so se morali republikanci umakniti skoro do Ebra. Ofenziva se je pričela v zgodnjih jutranjih urah po močnem topniškem obstreljevanju. Ob 10. dopoldne so Francove čete zavzele goro Aut, ki je važna strateška točka na tem področju. Po tem dogodku so se začeli republikanci umakati do Ebra. Francove čete so v soboto zalele 2 do 3 tisoč republikancev, ki so razen tega pustili na bojišču približno 2000 mrtvih.

Na ta način so nacionalisti zasedli področje v kolenu Ebra med Mequinenzo in Fayonom. Napad Francovih čet je otvorilo 100 tankov.

Glavni stan v Burgosu je objavil, da se je včeraj dopoldne nadaljevalo čiščenje

na fronti pri Ebru, ko se je posrečilo zavzeti poslednji postojanko republikancev na desnem bregu. Ozemlje, ki so ga Francove čete zasedle v soboto in v nedeljo, je veliko nad 100 kvadratnih kilometrov.

Letalski napad na Valencijo

Valencija, 8. avg. AA. Snoči ob 23.40 so strelne objave, da se približujejo Francova letala. Protiletalski topovi so začeli streljati nanje, čim so se pojavila. Letala so bombardirala pristanišče.

Italijanski ranjenci žrtve spopadov

Rim, 8. avg. AA. Bolnišniška ladja »Aquile« je včeraj pripeljala v Neapelj 633 ranjenih italijanskih prostovoljcev iz Španije.

Zadušnice ob 10letnici Radićeve smrti

Zagreb, 8. avg. o. V Zagrebu kakor tudi po vsej deželi so imeli danes zadušnice ob 10 letnici smrti Stjepana Radića. Glavne službe božje v katedrali so se udeležili tudi Radićeva rodbina, inž. Košutić in drugi prvaki HSS. (Dr. Maček je prisostvoval zadušnici v Kupincu). Pred katedralo se je nato sestavil sprevod, ki se je odpravil na pokopališče, kjer so položili venec na grob Stjepana Radića. Bilo je tudi nekaj govorov. Trgovine in drugi lokali so bili dopoldne 2 uri zaprti.

Bograd, 8. avg. e. Davi je bila v katedrali cerkvi v Kronske ulici ob priliki 10 letnice smrti Stjepana Radića maša zadušnica, ki so se je udeležili tudi voditelji združene opozicije Ljuba Davidović, Miša Trifunović, Joca Jovanović, dr. Milan Gavrilović in drugi.

Štiri nove meščanske šole v Sloveniji

Beograd, 8. avgusta. AA. Prosvetni minister je izdal odlok o otvoritvi tehle meščanskih šol v dravski banovini: v Domžalah (kamniški okraj), v Gornji Radgoni, v Kranju in v Slovenskih Konjicah. V meščanski šoli v Domžalah bo v začetku šolskega leta 1938/39 vpisovanje učencev v prvi in drugi razred, drugod pa samo v prvi razred, ker se bodo višji razredi odprli postopno prihodnjega leta.

Iz državne službe

Beograd, 8. avg. e. Napredovali so za višjega kmetijskega svetnika v 4.1 dr. Miroslav Delbaki pri banski upravi vrbske banovine, za katastrske pomožne geometre v 9. pol. skupini uradniški pripravnik Emil Rasinger, Fran Polovšek, Viktor Gril Bogomil Pregelj, Josip Umek in Hugon Zitnik v Ljubljani.

Premeščena sta bila višja veterinarska svetnika v 4.1 Josip Stupar iz Celja v Mur. sk. Sobotu, Julij Kulterer od banske uprave v Ljubljani v Celje.

Upokojeni so bili: višja poštna kontrolorka v 6. pol. skupini Justina Rihteršič v Celju, vlakovodja v 9. pol. skupini Peter Bičar in strojevodja v 8. pol. skupini Ignac Škrbal, oba pri železniški direkciji v Ljubljani.

Prepovedan časopis

Beograd, 8. avgusta. e. Z odločbo notranjega ministra je prepovedano uvažanje in razpečevanje časopisa »Naš žurnal«, ki izhaja v ruščini v Parizu.

Smrt znanega filmskega igralca

Stockholm, 8. avg. v. V eni tukanjnih bolnic je umrl znan filmski igralec Warner Oland, ki je bil znan najbolj zaradi svoje, ga nedosegljivega prikazovanja Kitajcev. V znanem filmu Sanghaj Express je bil Oland partner Marlene Dietrich.

Člani kraljevskega doma v Ljubljani

Ljubljana, 8. avgusta. AA. Danes ob 11.30 je bila v pravoslavni cerkvi v Ljubljani žalna svečanost za pokojnim grškim in danskim princem Nikolajem, očetom Nj. kr. Vis. kneginje Olge, ki je umrl pred 6 meseci. Svečanosti so prisostvovali Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. Vis. velika kneginja Jelena, Nj. Vis. kneginja Olga, Nj. Vis. knez namestnik Pavle, kneževiča Aleksander in Nikola, ban dravske banovine dr. Marko Natlačen ter člani civilne in vojaške hiše Nj. Vel. kralja.

Beleške

10 letnica Radićeve smrti

Za desetletnico smrti Stjepana Radića, ki je izdihnil 8. avgusta 1928, so objavili hrvaški listi daljše članke.

»Hrvatski dnevnik« je objavil uvodnik dr. Mačka, naslovljen »Večni duh Stjepana Radića«. V njem pravi predsednik HSS, »da si je pokojni Stjepan Radić postavil za cilj svojega življenja oživitviti ideal svoje matere, ki je pripovedovala svojemu sinu, da bodo nastopili boljši in lepši časi šele takrat, kadar bo izpregledal veliki slepec, to je hrvaški narod. Pokojni Radić je posvetil vse svoje življenje delu za prosvetevanje in napredek hrvaškega kmeta. Pred vsem je hotel narod osvoboditi vsakega strahu. In zato je romal iz zapora v zapor. Često je žel lam trnje, kjer je sejal zrnje. Danes nihče ne more ločiti Stjepana Radića od njegovega hrvaškega naroda. Stjepan Radić še vedno vodi svoj narod. Vodi ga vseh sil silnejšim, vseh sil počasnejšim tempom. V vseh etapah in v vseh narodnih nastopih pa se vidi, da hrvaški narod ne pozna strahu, kakor ga ni poznal pokojni Stjepan Radić.«

Desetletnici Radićeve smrti je posvetil celo številko tudi organ njegovega sina Vladimira, »Narodni val«. ki pravi, »da je bil pokojni Stjepan Radić duša vsega dela stranke. Z njegovo smrtjo je nastopila izguba in praznina, ki je ne bo mogoče niti koli izpolniti. Zato ni čudno, če se nahajamo Hrvati danes v takem položaju. Pri- merjamo samo delo velikega pokojnika s tem kar se danes dela. Tisočkrat sem že ališal, odkar sem se vrnil iz emigracije: »Ako bi bil predsednik živ, vse bi bilo drugače«. Hrvatski narod vse bolj občuti iz- gubo, ki ga je doletela s smrtjo Stjepana Radića.«

Priprave za prihod dr. Mačka v Beograd

V zvezi z nameravanim prihodom dr. Mačka v Beograd so imeli voditelji beograjske združene opozicije te dni več sestankov in konferenc, na katerih so razpravljali o njegovem sprejemu. V soboto je bila seja osrednjega odbora bivše demokratske stranke za mesto Beograd. Na njej so govorili Ljuba Davidović, Milan Grol in Božidar Vlahić, ki je obširno poročal o notranjeopoličnem položaju in razgovorih z vodstvom Kmetstvo demokratske koalicije. Na konferenci je bilo sklenjeno, da priredi združena opozicija dr. Mačku ob prihodu v Beograd čim lepši sprejem.

V nedeljo je dospelo v Beograd veliko število uglednih pristaev združene opozicije iz srbijanskih delov države. Na sestanku z njimi je bilo dogovorjeno, da organizirajo po podežlju pristaše za pot v Beograd ob priliki dr. Mačkovega prihoda.

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« objavlja poročilo svojega beograjskega dopisnika v zvezi z obiskom dr. Mačka v Beogradu. Dopisnik pravi, da so mu izjavili v krogih beograjske združene opozicije, da so tekom zadnjih razgovorov z dr. Mačkom poskušali dobiti od njega interno izjavo, s katero bi pristal na odložitve vprašanja revizije ustave do kraljeve položenosti. Na ta način bi bil zelo olajšan položaj združeni opoziciji pri njeni akciji med narodom, kjer vlada velika rezerviranost v vprašanju revizije ustave. Dr. Maček ni pristal na zahteve beograjske združene opozicije, pač pa je obljubil, da bo v svojem govoru delegatom vseh skupin beograjske združene opozicije temeljito pojasnil hrvaške zahteve in jim označil način, kako jih je mogoče zadovoljiti.

»Hrvati ostanemo putarji«

»Hrvatske novine« iz Siska pišejo: »Na nekem shodu JRZ je dejal med drugim bivši minister Djura Janković, da se ustroj Jugoslavije ne more spremeniti. Gospod minister naj ve, da ostanemo Hrvati pri svojih zahtevah in da ne bomo popustili prav nič, dokler ne bodo izpolnjene. Današnja hrvaška vseučiliška omladina je sita vsega, kar prihaja iz Beograda. Pristaja na federacijo in jo pozdravlja kot nujno zlo. Strahovito otročje je trditi, da ni mogoče spremeniti tega, kar je bilo storjenega v zadnjih 20 letih. To, kar je bilo do sedaj storjeno, je treba spremeniti in spopolniti tako, da bo onemogočena vsaka hegemonija in da bodo zadovoljni vsi trije narodi, ki tvorijo našo državno skupnost. Če se to ne bo zgodilo, potem bomo ostali Hrvati puntarji tudi naprej in ne bomo razda že danes, ali jutri zadovoljni niti s federacijo več.«

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« ob- javlja te misli sisskega lista, ki tolažila mišljenje frankovcev brez vsakega komentarja.

Zadnji dnevi »Reichsposte«

»Pariser Tageszeitung« javlja z Dunaja, da bo v kratkem prenehal izhajati tamošnji dnevnik »Reichspost«, dolgoletni organ avstrijskih krščanskih socialistov. Z dnevnikom »Reichspost« bo ugasnil list, ki je zapisan tudi v jugoslovenski zgodovini s črnimi črkami, saj je bil skozi desetletja sejalce sovraštva proti Jugoslovenom. V »Reichsposti« so imeli zvesto pomočnico tudi hrvaški ustaše z dr. Paveličem na čelu.

Hrvatski rasizem

Po hitlerjevem vzgledu so začeli tudi hrvaški frankovci propovedovati nekako hrvaško rasistično ideologijo. Na vse načine bi radi dokazali, da so Hrvati nekaj čisto drugega, kakor ostali slovanski narodi in prav za prav sploh niso Slovani.

Obisk jugoslovenskih novinarjev v Mariboru

Že včeraj smo na kratko poročali o mariborskem obisku novinarjev iz vseh pokrajin Jugoslavije. Zbrali so se v Mariboru, da ob otvoritvi Mariborskega tedna in ob začetku jubilejnih praznov ob dvajsetletnici Jugoslavije podrobneje spoznajo probleme in potrebe naše eksponirane severne meje. Vabilu ljubljanske sekcije Jugoslovenskega novinarskega združenja so se odzvali novinarji iz vseh ostalih sekcij, tako da jih je bilo v Mariboru okrog 50. Poleg ljubljancov so bili zlasti številno zastopani Zagrebčani.

Ob 10. dopoldne so se novinarji zbrali v zgodovinski dvorani mestnega magistrata. Po kratkem pozdravnem nagovoru pred sednika ljubljanske sekcije Stanka Viranta sta mariborski župan dr. Alojzij Juvan in predsednik Mariborskega tedna dr. Lipold dala zbranim predstavnikom jugoslovenskega tiska nekatera važna pojasnila in opozorila. Župan dr. Juvan je najprej očrtal pomen posameznih razstav letošnjega Mariborskega tedna, na katerih se zrcalijo uspehi mariborske vsestranske produktivne sile. Omenjal je nacionalne borbe v Mariboru v predvojni dobi, ko je nemška manjšina popolnoma potlačila slovensko večino, ki se je iz zaledja zlivala v Maribor. Mesta posvetovalnica, v kateri so se sedaj ob 20-letnici Jugoslavije zbrali jugoslovenski novinarji, je bila v predvojni dobi izhodišče načrtov proti našemu rodu in naši krvi. Če se ob 20-letnici ozremo na obstoječe stanje, se nam odkrivajo številne potrebe naše obmejne pokrajine. Maribor potrebuje še nov most čez Dravo. Treba je samo motriti promet ob državnem mostu, da se človek prepiha, kako nujno potreben je že nov most. Naše obmejno vinogradništvo je v takšnem stanju, da je pomoč nujno potrebna. Obmejni nacionalno kulturni in gospodarski problemi pa se tudi prav živo prepletajo tudi s socialnimi vprašanji, saj nam nudijo Haloze sliko pretresljivega ubožstva in revščine. Tukaj se slovanski človek v potu svojega obraza peha v službi tučca, ki je njegov gospodar in ki je lastnik večine vinogradov in posestev v revnih Halozah. Sam Maribor pa ima najtoplejšo željo in je tudi v polni meri upravičen, da se uvrsti v prvi draginski razred. To je vitalna potreba obravske prestolnice, ne stike med kupecem in prodajalcem, ampak

Znana so »odkritja« teh ljudi, da so Hrvati potomci Gotov in da jih na Slovane veže samo kasneje prevzeti jezik.

V svoji včerajšnji številki si je te neradne rasiste privoščil »Hrvatski dnevnik«, glavno glasilo dr. Mačka. Proglasil je nje in njihove rasne teorije za smešne in jim nato med drugim napisal:

»V Zagrebu je mnogo prebivalcev nehrvaškega pokolenja, ki pa so se že zdavnaj asimilirali, kar je samo znamenje, da je naš narodni organizem zdrav. Sedaj pa nimajo naši rasiistični modrijani bolj pametnega dela, kakor izključevati iz hrvaškega občestva vsakogar, kdor nima vseh prednikov Hrvatov. Ti ljudje si menda ne domišljajo, da nas je Hrvatov že preveč na svetu. Pri tem pa celo zahtevajo, da jih smatramo za nekatere »velike« Hrvate. Število teh čistinskih modrijanov je daleko manjše, kakor pa Hrvatov z nehrvaškimi imeni. Za hrvaški narod bi bilo gotovo manj škodljivo, če bi odpadli od njega ti čistini, kakor pa pošteni Hrvati, katerih predniki so se naselili med hrvaškim narodom, ga vzljubili in se z njim krvno in čustveno povezali ter dali hrvaškemu narodu cel niz zaslužnih rodoljubov.«

Vozni red v nebesa

Očetje trapisti v Rajhenburgu so natisnili moderno vozovnico. Izdelana je na ličnem kartonu in v Rajhenburgu ter menda tudi na drugih božjih potih se prodaja pobožnim romarjem. Vozovnica ima sledeče besedilo:

»Vozni red v nebesa.«

Odhod: Ob vsakem času.

Prihod: Kadar Bog hoče.

I. razred (ekspres): Krstna nedolžnost, mučeniška smrt, ali natančno izpolnjevanje evangeljskih svetov (radovoljno ubožstvo, vedno devštvo, radovoljna pokorščina duhovnemu predstojniku).

II. razred (brzovlak): Prava spokornost, neomajeno zaupanje v Boga, izvrševanje dobrih del (molitev, post, miloščina).

III. razred (navadni vlak): Izpolnjevanje božjih in cerkvenih zapovedi ter stanovskih dolžnosti.

IV. razred vozi le izjemoma in zelo poredko: Spreobrnitev na smerno uro.

Opombe:

1. Listini za izjeto se ne izdajajo.

2. Športni in izletni vlaki ne vozijo.

3. Otroci, ki še nimajo pameti, se vozijo zastonj, pa na tedaj, ako so v naročju svoje matere sv. cerkve.

4. Potniki se prostijo, naj ne jemljejo s seboj druge prtljage, ko samo dobra dela, drugače lahko vlak zamudijo, ali pa bodo na predzadnji postaji (vice) neprijetno zadržani in bodo imeli velike sitnosti.

5. Vsak potni list mora imeti žig posvečujoče milosti božje.

6. Med vožnjo lahko vsak potnik prestopi iz nižjega razreda v višjega, nikakor pa ne narobe, ker bi to bilo smrtno nevarno in je zato prepovedano.

Prvi protizidovski ukrepi v Italiji

Rimski »Tevere« objavlja seznam 78 nemških zidovskih pisateljev, ki so pobegnili iz tretjega rajha in se nahajajo sedaj v emigraciji. »Tevere« zahteva od rimske vlade naj prepove v Italiji razpečevanje njihovih knjig. Na listi so med drugimi oba Manna, Feuchtwagner in Zweig. Dalje opozarja rimski list italijanske knjižničarje naj prično računati pri razpečevanju in zalaganju knjig s fašističnimi rasnimi načeli.

»Regime Fascista« pa predlaga uvedbo rodovnikov za italijanske rodbine, dočim zahteva rimska »Tribuna« za Zide uvedbo posebnih izkaznic, s pomočjo katerih bodo lahko pristojne oblasti nadzorovale njihovo kretanje po Italiji.

Mnogo pozornosti je vzbudil v Italiji tudi odlok ministrstva prosvete s katerim se prepoveduje vsem inozemskim Židom obiskovanje italijanskih srednjih in visokih šol.

Je iz socialnih in gospodarskih, marveč v enaki meri iz državnih in nacionalnih razlogov. Na enak način je župan dr. Juvan nanašal še več drugih problemov in potreb Maribora in okolice.

Predsednik zadruge Mariborski teden dr. Franjo Lipold je najprej omenjal moralni pritisk, ki se čuti ob meji. Maribor je danes potreben intenzivne pažnje in skrb. Dejstvo sosedstva ogromne države nalaga vsem dolžnost skrbeti za Maribor, zlasti tudi novinarstvu. Da se Mariboru čim bolj pomaga, se je v letih težke krize sprožila misel Mariborskega tedna, ki je povsem izpolnil pričakovanja. Mariborski teden ni samo gospodarska revija mariborske delavnosti, ampak tudi revija kulturnega smovanja, saj so se ob priliki Mariborskih tednov vrstile kulturne prireditve, ki so močno povzdignile kulturni sloves mesta. Mariborski teden ni pridobitna ustanova, ki naj ustvarja je prvenstveno propagandnega pomena v službi interesov Maribora, v službi tujskega prometa, ki je med osnovnimi pogoji uspešanja ter napredovanja Maribora. Velikanske važnosti so v tem oziru naše ceste, ki so žal v žalostnem stanju. Dogaja se, da prihajajo tuji kam do Maribora, pa se potem obrnejo nazaj, ker ne marajo s svojimi vozili na naše ceste. Naša banovina predstavlja vrata v našo državo, Maribor pa je ključ v teh vratih. Posvečajmo radi tega Mariboru čim večjo skrb in je tudi jugoslovensko novinarstvo naprošeno, da pri tem vneto sodeluje.

Veliko odobravanje vseh navzočih novinarjev je razodevalo čvrsto voljo za sodelovanje v službi Maribora in njegovega zaledja ob severni meji.

Pomembne so bile besede, ki jih je v za- hvalo za pozdrav in sprejem spregovoril predsednik JNU dr. Branko Sokolić. Izjavil je, da ne bi niti beograjski, niti zagrebški niti ljubljanski velesejem mogel zbrati tolikega števila novinarjev iz vse države, kakor jih je prihitelo sedaj v Maribor. Jugoslovenski novinarji se dobro zavedajo, kaj nam je Maribor. Zavedajo se, da ni ob Mariboru samo meja Slovencev, ampak tudi Hrvatov in Srbov. Jugoslovensko novinarstvo izvršuje svojo dolžnost v polni zavesti odgovornosti poklicnega novinarskega dela.

Predsednik Mariborskega tedna dr. Lipold, podpredsednik g. Rudolf Golouh in mariborski podžupan g. Fran Žebot so popeljali novinarje po vseh razstavah Mariborskega tedna. Velik vtis je naredila na vse zlasti impozantna kulturna razstava, ki kaže silni razmah Maribora in biva mariborske oblasti v 20 letih svobode. Z zanimanjem pa so si novinarji ogledali tudi vse druge oddelke Mariborskega tedna, posebno cestno razstavo, ki nazorno govori o potrebiboljšanja cestnega omrežja v obmejnem predelu in vseh Sloveniji. Le pičlo polovico na razstavi zavzemajo predmeti, ki so zbujaali pozornost že na ljubljanski cestni razstavi, več ko polovica razstavljene grafičnega je novega, tako da so pri- šle še bolj do izraza, težnje in potrebe našega severnega predela.

Dopolne je Mariborski teden priredil novinarjem skupno kosilo v restavraciji Veli- ke kavarne. Predsednik dr. Lipold je v svojem nagovoru označil propagandno poslanstvo Mariborskega tedna v zvezi z nacionalno in državno propagando, ki jo izvaja novinarstvo. Predsednik beograjske sekcije JNU g. Gavro Pilić se je zahvalil v imenu novinarjev in je poudaril, kako so oči vseh jugoslovenskih novinarjev zlasti v zadnjih mesecih uprte v Maribor. Podpredsednik Mariborskega tedna g. Rudolf Golouh je še posebej opozoril na veliki razmah kulturnega ustvarjanja v osvobojenem Mariboru ter označil svobodo kot osnovni element vsakega napredka.

Popoldne so se novinarji odpeljali najprej na Tezno in tam nekaj časa prisostvovali krasno uspelemu letalskemu mitingu, o katerem je podrobno poročalo še ponedeljsko »Jutro«. Potem so obiskali še Mariborski otok, katerega kopališke naprave so vzbudile nedolžno priznanje in občudovanje ter zlasti pri Zagrebčanih in Beograjbanih rodile željo, naj bi tudi ti dve največji mesti v državi sledili mariborskemu vzgledu in oskrbeli svojemu prebivalstvu slične institucije neprecenljivega zdravstvenega in telesnovzgojnega pomena.

Pred razhodom je še mestna občina povabila novinarje na poslovilno večerjo. Pripravil jo je enako okusno, kakor že popoldne kosilo, znani mariborski restavratir in kavarnar g. Klešić. V imenu Maribora so spre govoril župan dr. Juvan, podžupan Žebot in predsednik dr. Lipold, v imenu novinarjev pa Niko Smolčić iz Zagreba, bolgarski novinar dr. Todor Simeonov iz Sofije, ki se mudi na študijskem potovanju po Jugoslaviji, ter Stanko Virant iz Ljubljane. Z večernimi vlaki so se novinarji vrnili na delo v svoja mesta.

Seja vodstva novinarske organizacije

Ob priliki novinarskega izleta v Maribor je bila tam tudi seja centralne uprave, vrhovnega vodstva Jugoslovenskega novinarskega združenja. Sejo je vodil predsednik JNU dr. Branko Sokolić, udeležili pa so se je delegati vseh petih sekcij. Razpravljali so o momentanem stadiju novinarskega penzijskega zavarovanja in o raznih tekočih organizacijskih in stanovskih zadevah.

Angleške podmornice zapustile Boko Kotorsko

Kotor, 8. avgusta. e. Osem dni je bila v Boki Kotorski usidrana eskadra angleških podmornic. Danes je skupno s svojo matično ladjo zapustila Boko in odplula proti jugu. Pred odhodom je poveljniški eskadre obiskal poveljnike Kotora, Boke Kotorske in bokeljskega arzenala. Nocoj ali jutri prispe v Boko druga eskadra angleškega vojnega brodogoja.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved. Postopna razjasnitev v severozahodnih krajih, delno oblačno vreme ponekod v ostalih predelih. Toplota bo po vsej državi nekoliko padla.

Zagrebška: Nebo se bo pooblačilo, ponekod bo deževalo, v splošnem bo vreme hladnejše.

Dunajska: Pretežno jasno, morda ponekod nevihta.

Savezna prosvetna šola SKJ

Beograd, 8. avgusta. e. Danes dopoldne je bila otvorjena prosvetna šola saveza SKJ. To je že šest tečaj, ki ga je priredil savez pod vodstvom saveznega prosvetarja prof. Miloša Stanojevića. Otvoritev so se udeležili tudi zastopniki češkoslovaške, bolgarskega in ruskega slovaškega. COS je zastopal inž. Vladimir Slavik, J. nake Boris Vasiljev, ruske Sokole pa Vagner. Gostom so vsi prisotni priredili zelo prisrčne ovacije.

Z otvoritve so poslali vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju in Nj. Vis. knezu na mestniku Pavlu ter pozdravne brzojavke namestnikom starešine Ganglu, Gavrančiču in Belajčiču. Uvodni govor je imel nato drugi namestnik staroste Gjura Panuković.

Med slušatelji je največ učiteljev, profesorjev in uradnikov. Slušatelj je 62, slušateljica pa 10. Zastopane so vse soko- lke župe razen tuzlanske in cetinske. Šolski urnik priča o zelo intenzivnem delu. Vsek dan bodo slušatelji tudi telovadili po 2 uri. Šola je v študentskem domu. Njen namen je izobraziti učitelje in soko- lke delavce za vodstvo župnih prosvet- nih šol. Savezna šola bo trajala do 20. avgusta. Na njej bo predavalo 15 strokovnjakov. Slušatelji se bodo ob zaključku odpeljali na Oplenac in obiskali grob blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Na Avali bodo počastili tudi spomin na žrtve osvobodilnih vojn pred spomenikom Neznanega junaka.

Beograjski Sokoli na Oplencu

Beograd, 9. avg. e. Včeraj je strokovni odbor sokolske župe v Beogradu obiskal Oplenac. V kripti so prižgali svečo in z enominutnim molkom počastili spomin na kralja Petra Osvoboditelja in kralja Aleksandra Zedinitelja.

Princ Poniatowski v Kotoru

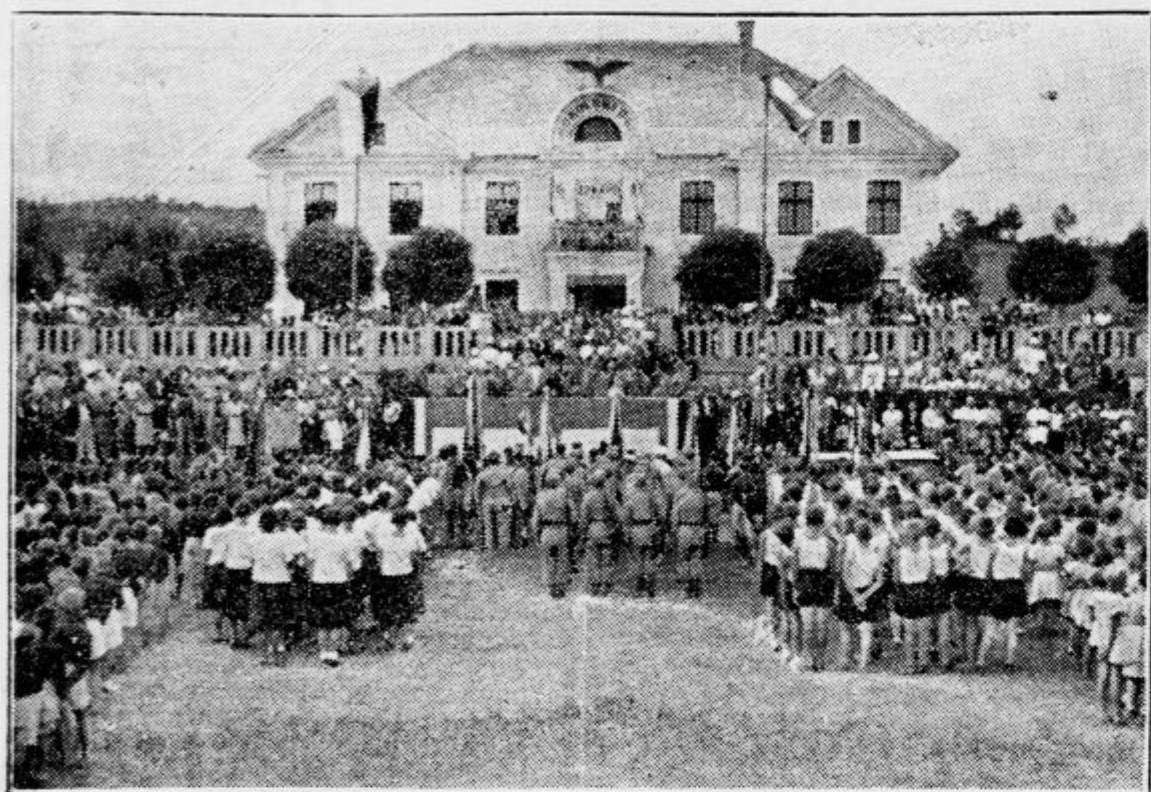
Kotor, 8. avg. e. V Kotorško luko je pri- spela grška jahta »Kima«, s katero potuje po Jadranu princ Andrej Poniatowski

Naši kraji in ljudje

Praznik obmejnega sokolstva Ob veliki udeležbi ljudstva je Sokol v Dolenjem Logatcu proslavil 30 letnico svojega obstoja

Sokolsko društvo v Dol. Logatcu je v soboto in nedeljo proslavilo 30letnico svojega obstoja z vsestransko uspešnimi prireditvami na zletu obmejnega sokolstva, ki so se ga razen vseh obmejnih društev udeležili tudi številni sokolski zastopniki iz

di. Takoj po otvoritvi proslave s 30 raketaми so se na telovadišču razvrstili vsi telovadci domačega Sokola in sestavili številko trideset kot simbol proslave društva. Po slavnostnem govoru in državni himni so se nato naglo zvrstile ostale to-

Stik sokolskih oddelkov in vojske pred domom

židovskane in drugih krajev, celo iz Trbovelj in daljne Ribnice, ter nekaj tisočev narodnega občinstva, ki je posebno v nedeljo popoldne napolnilo do zadnjega kotička ves obširni prostor pred ponosnim Sokolskim domom. Odsotnega prvega namestnika starost SKJ br. Engelberta Gangla je zastopal starosta Sokola Ljubljana br. Kajzelj, ki je zletu prisostvoval tudi v imenu svojega društva ter župne uprave. Navzočna sta bila tudi župni načelnik in načelnica, z večjimi delegacijami pa so bila razen obmejnih zastopana tudi sokolska društva Ljubljana I, Ljubljana-Vič, Ribnica in zlasti močno tudi Sokol Trbovlje, ki je poslal na zlet svojo dobro godbo. Vseh nedeljskih prireditev se je udeležil tudi posl. Pleskovič. Idrisjski rojaki so se v velikem številu udeležili predaje svojega prapora deci domačega Sokola. Po treh delegatih je bil zastopan tudi Savez jugosl. emigrantskih društev.

Večerna akademija v soboto

Jubilejne prireditve so se začele že v soboto zvečer z veliko telovadno akademijo na prostem in z ognjemotom. Že to prireditev, ki je v vsakem pogledu odlično uspela, je posetilo nad tisoč lju-

ške lepega sporeda akademije, o kateri lahko rečemo, da je bila najlepši uvod k nedeljskim prireditvam, ki so tako po udeležbi telovadcev kakor občinstva, predvsem pa po duhu, v katerem so potekle, presegle vsa pričakovanja.

Budnica, prihod gostov, spreved

V nedeljo je bil ves Logatec že zgodaj pokoncu. Na obrazih si domačinom lahko bral, da je ta dan njihov praznik. Ni bilo skoraj hiše, ki ne bi razobesila velike jugoslovenske zastave, tako velika večina jih je okrasila še z malimi zastavicami prav kakor ob največjih narodnih praznikih. Logatec je v nedeljo pokazal svoj pravi obraz. Da je bil od nekdanj trdnjarske racionalna postojanka, to je bilo marsikomu že znano, v nedeljo pa je z vsem nepriljubljenim poudarkom odprl tudi svoje srce in znova potrdil, da je zanesljiva sokolska trdnjava ob meji.

Budnica je razigrala domačine, ki so v slavnostnem razpoloženju pričakovali goste iz drugih krajev. Nekaj jih je prišlo že v soboto zvečer ter s prvima dvema ljubljanskima vlakoma v nedeljo zjutraj, največ pa s prvim popoldanskim vlakom,

ko je z vojaško godbo na čelu krenil velik sprevod s kolodvoru proti telovadišču. Tam so se med tem vršile skušnje, ki jih je spremljala godba trboveljskega Sokola. Okoli polдне se nebo nekoliko ponagajalo, toda ob uri nastopa je bilo ozračje mirno in hladno, kot nalašč za nastop na prostem. Tako se je v najboljšem razpoloženju tisočglove množice približala ura glavne prireditve.

Razvitje dveh praporov, javni nastop

Ob 3. popoldne se je v očarljivem nastopu razvrstilo na telovadišču pred glavno tribuno pred Sokolskim domom 494 telovadcev s šestimi vodniki, sredi med njimi pa se je uvrstilo burno pozdravljen oddelek naše vojske pod vodstvom por. Laziča. Starosta domačega društva, agilni br. šenica je pozdravil telovadce in zbrane zastopnike prvega namestnika starost SKJ, župe in ostalih društev od blizu in daleč ter številne zastopnike oficirskega zbora, posebno toplo zdravico pa je izrekel plzenskemu prof. Holecku Vladislavu, podpredsedniku plzenske češkoslovaško-jugoslovenske lige, funkcionarju plzenskega Sokola in plzenske Sokolske župe, ki je izbral svoje bivanje med Slovenci za udeležbo na zletu našega obmejnega sokolstva. Občinstvo je izbralo to priliko za navdušene manifestacije brat-sid republikli.

Po pozdravi naši zastavi je sledila predaja praporov naraščaju in deci Sokola v Dol. Logatcu. Naraščajskemu praporu, ki ga izdelale članice domačega društva, je kumovala društvena načelnica sestra Fani Vidmarjeva, dočjemu praporu, poklonjenemu od članov bivšega idrisjskega Sokola, ki so ta dan proslavljali 40letnico

Nova sokolska prapora s svojimi zastavonošicami

Strelna je v eni noči zanelila 6 domačij Katastrofalne hude ure v tujski okolici

Ptuj, 8. avgusta. Prebivalci ptujske okolice s strahom pričakuje najhujše. Čim opazijo, da se zbira, jo na nebu črni oblaki, saj nikdar ne mine huda ura brez ognja, toče ali smrtnih nesreč.

Po hudi dnevni soparici so se tudi v soboto zvečer začeli zbirati na nebu temni oblaki in okrog 21. je nastal hud vihar. Bliski so švigali močno in grmelno in večkrat je tudi tresčilo. Ob 22. se je posvetil prvi ogenj. Strelna je udarila v hišo posestnika Maksa Slatiča iz Bukovcev, občina Sv. Marko nižje Ptuj. Naenkrat je bila vsa hiša v ognju. Gospodarja ni bilo doma, družina pa je prebujal močan tresk iz opanja. V zadnjem hipu so se rešili iz goreče hiše ter prestrašeni in obupani gledali, kako jim ogenj uničuje domačijo. Gasilski čet iz Bukovcev in Stojncev ognja nista mogli pogasiti, pač pa sta ga omejili, da se ni razširil na druga poslopja. Slatičevim je zgorela hiša, gospodarsko poslopje in sploh vse imetje. Rešili so si golo življenje. Škodo cenijo nad 40.000 din, dočim bo zavaroval-

nina znašala le kakih 6.000 din. Pri posestniku Petru Primožiču pri Sv. Marku so v strahu in trepetu opazovali skozi okno požar in pomilovali uboge pogorele. In spet je tresčilo — Primožičev skedenj pa so objeli ognjeni zublji. Gasilska četa iz Ptuj, ki je bila klicana v Bukovce, se je tu ustavila in posrečilo se ji je, da je s pomočjo gasilskih čet od Sv. Marka in iz Zabovca obvarovala pred ognjem Primožičovo hišo in druga poslopja. Posestniku Primožiču je zgorel hlev s skednjem do tal, uničeno je vse gospodarsko orodje ter krma, v hlevu pa je zgorela tudi ena krava.

Ob istem času sta zgoreli ena domačija v Siskolah in ena v Lančevi vasi, ogenj pa so videli v isti noči še na dveh mestih v Halozah.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Naši Amerikanci se poslavljajo

S snočnim brzotlakom je preko Jesenice odpotovala večja skupina ameriških rojakov, ki so prebili nekaj tednov na oddihu v starem kraju. Preko oceana so prispeli k nam s parniki Francoske linije, deloma 8. junija, deloma 1. julija, tako da so imeli dovolj časa za odpočitek in za spoznavanje domovine. V sredo se v Le Havru vkrcalo na luksuzni prekomornik »Normandie«, v ponedeljek zjutraj pa bodo v New Yorku stopili na ameriška tla. S to skupino, v kateri je 25 rojakov, odhaja tudi vodja izleta g. Kollander.

V četrtek pa se poslovi od Ljubljane druga skupina ameriških Slovencev, ki se vrne preko oceana z velikim modernim parnikom »Ile de France«. Prepričani smo, da odnosaši rojaki iz svobodne Slovenije v svobodni Jugoslaviji najlepše vtise, in ko jim želimo srečno pot preko velike luže, hkratu želimo da bi še večkrat prišli pogledat k nam in bi tako obe veji naroda tostran in onstran oceana sklenili med sabo čim trdnješe vezi.

Zlatomašnik Alfonz Svet častni član ptujske Narodne čitalnice

Dne 2. t. m. je imel zlato mašo priljubljeni in zaslužni duhovni svetnik g. Alfonz Svet, župnik obsežne župnije ptujske okolice. Ob tej priliki so se mu poklonili številni prijatelji. Svoje čestitke mu je izrekla Narodna čitalnica v Ptuj. Zglasila se je pri njem deputacija, sestojala iz predsednika dr. Fermevca, podpredsednika Senčarja in dr. Mrgoleta. Predsednik mu je čestital k visokemu jubileju in mu nato sporočil, da ga je odbor Narodne čitalnice na svoji seji imenoval soglasno za svojega častnega člana. Dr. Fermevec je prosil jubilarca, naj sprejme to imenovanje v znak globokega spoštovanja in v znak priznanja njegovih zaslug, ki si jih je pridobil kot narodni delavec v Ptuj in v ptujskem okraju. Slavljence je najstarejši še živeči član Narodne čitalnice. Član je od leta 1889, ko je čitalnica slavila svojo 25letnico in je njen član še danes, ko je stopilo društvo v svoje 75. leto.

Narodna čitalnica je ponosna, da šteje med svoje člane mnoge odlične narodne delavce, med njimi vnetega borca iz dobe narodnih taborov župnika od Sv. Barbare v Halozah Božidara Rajčiča in pa g. Alfonza Sveta, ki nam ga je usoda ohranila v vrstah čitalničarjev zdravega in čilnega do današnjih dni. Deputacija mu je želela, da bi še mnogo let deloval v smislu programa Narodne čitalnice za složnost vseh ptujskih Slovencev, kar je pač v sedanjih časih velika potreba.

Duhovni svetnik g. Alfonz Svet se je rodil l. 1858. v Drešnji vasi pri Zalcu. Gimnazijo je študiral v Celju, bogoslovje v Gradcu in na Dunaju in je bral novo mašo v Ptuj. Kot kaplan je prišel v Ptuj l. 1889. in s presledkom dveh let, ko je služboval na Dunaju, bil nato stalno v Ptuj, odnosno v ptujskem okraju.

V tej dolgi dobi si je pridobil mnogo zaslug kot buditelj narodne zavesti slovenskega ljudstva. Deloval je zmerom v smislu načel Narodne čitalnice, ki ima namen družiti pod krovom svojega Narodnega doma ptujske Slovence.

Čestitkam k jubileju se pridružuje ves narodni Ptuj.

Smrtna žrtev električnega toka

Maribor, 8. avgusta. Tragična nesreča se je zgodila včeraj v Framu. Popoldne so imeli framski gasilci veselico na prostem, kjer so zavoljo razsvetljave že poprej napeljali električno žico. Zaradi popoldanske neureja pa so se ljudje zatekli pred ploho v gostilo. Ko je nevihta ponehala, so neki otroci splezali na jablano in začeli klatiti jabolka. Nenadoma pa e je odtrgala električna žica in pač na 12letno viničarjevo hčerko Liziko Kovačičevo, ki je bila pri priči mrtva.

Na pomoč ji je prihitela njena mlajša 10-letna sestra, toda stik z električno žico je postal usoden tudi zanjo. Streslo jo je in padla je kraj sestre. Takoj so prihiteli gasilci in ji s umetnim dihanjem rešili življenje, med tem ko je bila pri ubogi Liziki ves trud zaman.

Ob izročitvi praporov

Barakarje razganjajo...

Ljubljana, 8. avgusta. Povojna stanovanjska misel je bila meti številnih barakarskih kolonij, ki so rasle na periferiji mesta. Največja med njimi je bila v Gramozni jami za Bežigradom.

Ta barakarska naselja so bila zapravena sama podoba pomanjkanja. Za silo zbite hišice, podobne velikim zabojem so neredko dajale streho številnim rodbinam. V slabem vremenu in pozimi ni bilo moči

Barakarji pobirajo iz razvalin svojih siromašnih domov, kar bo še s pridom uporabljivega v novem domovanju

dom, nekaj manjša pa na Kodeljevem. Seveda so se siromašni barakarji zatekli na periferijo mesta v upanju, da si bodo v bližini mogli služiti vsaj toliko, kolikor je nujno potrebno, da ohranja človeka pri življenju.

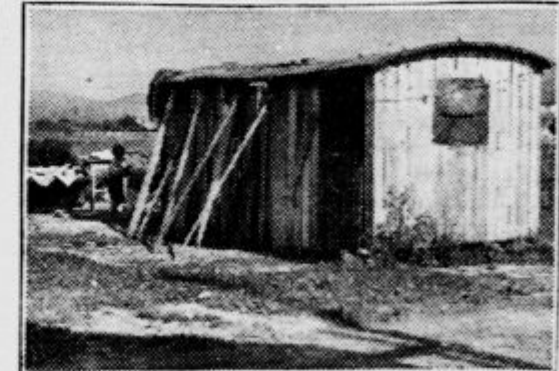
vlagi in mrazu ubraniti pot v notranjost. Tako so morali posebno otroci in starejši prezebiti dneve in noči in največkrat v lakoti pričakovati toplejših dni, ki so jim pregnali vsaj eno mnogih nadlog.

Poslednja leta se je Ljubljana razpihnila

v vse strani. Tam, koder je bila včas pe-riferija, so nastali novi mestni okraji. Drugo za drugo so se morale umakniti barakarska naselja novim hišam: šolam, viliam, cerkvam. V Gramozni jami so podrl že polovico barak. Ostale pridejo kmalu na vrsto. Nova ljudska šola, ki so jo postavili v jami, je potrebna še šolskega vrta in igrišča pa tudi sicer razdrapane barake ne spadajo v njeno bližino.

Sedaj so na vrsti barakarji na Kodeljevem. Ko so si ti stromaki tod postavljali svoje kolibe, izranžirane vagončke in barake pravičnih izgledov, seveda niso mislili, da jih bo kdaj pregnalo razširjajoče se mesto. Vile so pričele rasti iz tal, sedaj jih je že lepo število. Barakarji so se nakrat znašli v sosesčini in družbi imenitnih vil. Tolažili so se, da jih ne bodo tako kmalu pregnali od tod, saj imajo svoja »pospeševanja« na svetu, dobohenem za novo cesto. Tolažba pa je tudi edina, ki človeku ostane na kraju vseh tegob. Pred par dnevi so prišli delavci v občino in nasilno deložirali barakarje zrosili so jim na prsto, kar je prenosljivega bilos slama, stola, police, ponekod tudi kakšno podobno, ki je videla lepše čase, drugod sopot otroške vozničke, zloba s inventarjem in brez njega. Mestni delavci so usodni možje in ti, da bi se doli omamili po vkanju neobogljene do-jenčka. Pa tudi ne gre, da bi ovrnili popu-lacijsko politiko svojih predpostavljaj... S krampi so razdirali barakarska »krajčev-stva« in blagodejne plohe so preskrbele, da se ni vsenakrog prašilo, kakor so je pri podiranju Slona in Bate. Enega teh si-romakov so se usmili, predno so mu bejto do kraja razdejali; par dni staremu otroku bi enodnevni naliiv utegnil škoditi.

V četrtek so prišli vozniki z mestne pr-stave in pričeli odvažati premično last-

Za siko je barakar sestavil na pol razdejan barako, da bo za nekaj dni naraščaj pod streho

Lidla v laginja jami barakarske naselja

nino barakarjev. Občina jim je določila nova bivališča, čeprav ne pod skupnim far-nim patronom. Vse brez prevoznih stroš-kov, kolkov in taks.

Morda doživimo še v tem desetletju, da bodo iz mestnega območja odstranili vsa barakarska naselja, izvenzmi onih na Galje-vici in Sibiriji. Kdaj pa bodo iz osrčja me-sta izginile tiste podrtje, ki jih imenuje-mo hiše in skladišča pa so mestu v večjo sramoto, ko pa barake zunaj mesta? Clo-vek ne ve ne ure, ne dneve, bržkone tudi ne stoletja...

Povojne mariborske gradbe

Maribor, 8. avgusta. Pregled mestnega gradbenega urada od l. 1919. do l. 1937. nudi tudi naslednje za-nimive številke: Pričinskih stanovanjskih zgradb je bilo zgrajenih v tej dobi 254, eno-nadstropnih stanovanjskih hiš 297, dvonad-stropnih 37, trinadstropnih 27, štirinad-stropnih 4, šolskih zgradb 2, cerkev 1, pri-dobitnih zgradb (tovarne in delavnice) 106, gospodarskih poslopj in dvorišnih stano-vanjskih poslopj 92, garaž 21, paviljonov 15, dve sportni zgradbi, tri javna podzem-ska stranišča, 5 transformatorskih zgradb, dve mestni tehnični, eden podzemski hod-nik, ena mrtvašnica, 183 prizidav ter nazi-dna, 264 raznih preureditev, ena priredit-vena dvorana, potem kopališče na Maribor-skem otoku, 6 bencinskih črpalik, dva bolniš-ka objekta, 4 dvigala ter en most (na Mariborskem otoku). Tako dobimo skupno lepo številko 1229 zgradb. Največ jih je bilo po-sajenih leta 1923, in sicer 225. Drugi višek je leta 1929 s 163 zgradbami, tretji višek pa leta 1937 s 116 zgradbami.

Domače vesti

• Počitniška zamenjava češkoslovaške in jugoslovske srednješolske mladine. Najlepše sredstvo, da naša mladina spozna tuji svet in v njem razširi svoje obzorje, je bil v tujini in sicer zopet med mladino, kjer ima najboljšo priliko spoznati vse življenje drugega naroda. Zlasti priporočljiva je zamenjava srednješolcev z bratsko Češkoslovaško, kakor so pokazale doseganje skušnje, ki jih je dala zamenjava organizirana zaenkrat od mesta Beograda in Domovine inozemskih Čehoslovakov v Pragi. O koristnosti in uspešnosti te zamenjave bo spregovoril letošnji vodja beogradske skupine g. dr. Bogdan Maksimović na vseh češkoslovaških radijskih postajah v četrtek 11. t. m. ob 12.15 na kar opozarja Jugoslovnsko-češkoslovaška liga našo javnost.

• Romarji, ki mislijo potovati na Oplenac v skupinah več kot 20 oseb, lahko dobe na odhodni postaji brez posebnega dovoljenja vozni listek s 66 odstotnim popustom do železniške postaje Arandjelovac ali Mladenovac. Ista ugodnost velja tudi za vrtnice iz Arandjelovca ali Mladenovca.

• Nekdanji vodja beogradskega muzeja je umrl. Upokojeni upravnik srbskega muzeja v Beogradu Peter Pavlović je umrl po kratki bolezni. Rodil se je leta 1864. v Požarevacu, gimnazijo in filozofijo je dovršil v Beogradu, strokovne studije pa na Dunaju in v Zagrebu. Nekaj let je bil srednješolski profesor v Beogradu in drugih krajih, leta 1897. pa je postal kustos geološkega zavoda nekdanje beogradske velike šole. Leta 1901. mu je bilo poverjeno vodstvo takrat ustanovljenega Muzeja srbske zemlje v Beogradu. Kot ravnatelj muzeja je bil upokojen leta 1926. Za ustanovitve in ureditve muzeja je imel velike zasluge, važne so bile tudi njegove številne razprave in geografije in geologije. Srbska akademija v Beogradu ga je izvolila za svojega rednega, Jugoslovnska akademija v Zagrebu pa za svojega dopisnega člana.

• Mednarodni medicinski kongres. V začetku prihodnjega meseca bo v naši državi XI. mednarodni kongres za zgodovino medicine. Priprave za kongres ima na skrbni odbor, ki deluje v Zagrebu pod vodstvom znanega zagrebskega zdravnika dr. Thalerja. Začetek mednarodnega kongresa, katerega se bo udeležilo nad 150 uglebndih medicincev iz inozemstva, bo v Zagrebu, nadaljevanje pa v Beogradu. Ker so kongresisti namenjeni tudi v Dalmacijo, se bodo iz Beograda odpeljali v Sarajevo, priredili tudi tam kongresno sejo, kongres pa bodo za končali v Dubrovniku. Ta mednarodni zdravniški kongres zaseda prvič v naši državi in je pokroviteljstvo kongresa prevzel Nj. Vis. knez namestnik Pavle.

Vaseno!
PUDER ZA DECO

obvaruje kožo od ranjenosti vsled ležanja in mokrote

Za družino:

prekate s paradižniki
Dobro tek!

• Deset let dela za slepe otroke. Prihodnji mesec bo minilo deset let, odkar deluje spet zavod za vzgojo slepih otrok v Zagrebu. Ta zavod je bil ustanovljen že leta 1895. in je uspešno deloval do leta 1920., ko je bil preseljen v Popovčevu in sedem let pozneje likvidiran. Leta 1928. pa je odbor nekdanje zagrebske oblasti zavod spet ustanovil in morali so prepotrebno učilišče in zavetišče obnoviti s temelja. Zavod se je vrnil v svoje staro poslopje na Ilici in šele v nekaj letih so bili urejeni vsi oddelki. Zavod posveča veliko pozornost ročnemu delu, glasbi in petju. Nekateri bivši gojenci zavoda že študirajo na glasbeni akademiji v Zagrebu in bodo v kratkem dosegli kvalifikacijo glasbenih pedagogov. Nekaj bivših gojencev pa nadaljuje študije na normalnih srednjih šolah. Tako je letos šest slepih študentov na zagrebski klasični gimnaziji uspešno napravilo izpite za po dva razreda skupaj. Zavod prireja večkrat nastope svojih gojencev in razstave njihovih izdelkov. Lani so slepi gojenci napravili tudi eno ekskurzijo v Slavonijo, drugo pa v Dalmacijo. V sedanjih razmerah stori za vod vse, kar je mogoče, a dosti uspešnejše bi bilo njegovo delovanje, če bi zgradili zanj vsem pedagogskim in higienskim zahtevam ustrezajoče poslopje.

Koža so Vam ne lušči,
temveč lepe porjavji, če
uporabljate TSOHAMBIA PII.
Drogerija Gregorić drzov.
Ljubljana, Prešernova 5.

• Trboveljski slavki na odhodu na Gorenjskem. Trboveljski slavki odhajajo te dni na kratek odhiti na Gorenjsko, ki ga bodo hkratu izkoristili za vrsto koncertnih izletov. Bivali bodo v šoli v Škofji Loki, mimogrede pa bodo nastopili na Jesenicah (13. t. m.), naslednji dan bodo gostje Železniškega mladinskega doma v Gostužu Martuljku (15. t. m.), nato pa bodo koncertirali v Sokolskem domu na Bledu (16. t. m.). Številnim gostom, ki so napolnili letos vsak kotiček na Gorenjskem, se bo nudila lepa prilika, da se seznanijo z našo narodno in umetno pesnijo, ki jo Trboveljski slavki pod vodstvom dirigenta Avgusta Sza lijo tako dovršeno podajajo. S tem bodo poslušalci podprli male rudarske pevce, saj gre čisti dobitek njihovih nastopov za stroške njihovega letovanja.

• V Rim in Firenze (od 3. do 8. septembra z brzim vlakom). Cena prevoza, prehrane, krožne vožnje z avtobusom po Rimu, raznih vstopnic in kolektivnega potnega lista, vodstva itd. je 1.250 din. Zahtevajte takoj podrobne prospekte v Okornovi izletni pisarni, Ljubljana, hotel Slon, telefon 26-45. Vhod iz Prešernove ulice!

Pri ljudeh visoke starosti, ki trpe na nerednem iztrebljanju, nudi često naravno Franz-Josefova grenčica, užita redno 3—4 žlice dnevno skozi 8 dni, željeno čiščenje in s tem trajno olajšanje. Zahtevajte povsod Franz-Josefovo vodo!

Ozi. rez. S. dr. 15 483-45

Razveseljivo je tudi število novih stanovanj, ki so bila zgrajena v letih od 1926. do 1937. V tej dobi je bilo skupno urejenih 449 stanovanj s 4 samskimi sobami. Te številke ne izpajo seveda vse gradbene delavnosti v povojnem Mariboru. K temu pridejo še ceste, ureditev pločnikov, modernizacija komunikacij, kanalizacije itd. To delo je vtisnilo Mariboru pečat, ki uvršča našo obdramsko prestolnico med najlepša, najčistejša in najmodernejša mesta

Otroci zažgali velik kozolec

Starši na deželi se premalo brigajo za svojo deco

V soboto je nenadno začel goreti nad 30 metrov dolgi kozolec dvojnik, last občne Kozij. Požar se je naglo širil po zgradbi, ki je postala v teku petih minut velikanska bakla. Kopalci v bližnjem kopalšču, ki so prvi opazili požar, se iz prvega iznenadenja še niti niso zavedli, ko je bila že vsa ograda zgrajena v plamenih. Kozolec je bil nabito poln pšenice in drugega žita in sena, kar vse je bila last tukajšnjega restavraterja g. Podlinskaja, ki je imel obični kozolec v najemu. Podlinskaja je zgorelo za nad 70 mernikov žita i nza okoli 2000 kg sena in slame, tako da trpi samo Podlinskaja najmanj 7000 din škoda. Škoda na stavbi sami pa znaša najmanj 30.000 din.

v naši državi. Ob 20-letnici Jugoslavije je bilanca mariborske gradbene politike, ki je ustvarila nešteto novih četrti in pravcati predmestij, takšne vrste, da je Maribor na to lahko ponosen in da se mu ni treba bati očitkov, da so ta leta v svobodni državi potekala brez vidnih uspehov vztrajnih, sistematičnih prizadevanj. Odločilni činiteљи so v teh dveh desetletjih vseskozi očitovali tendenco, čim več storiti, da bi bil Maribor čim lepši, čim vabljivejši.

Kozolec kakor tudi žito v njem nista bila zavarovana. Kozjanski gasilci, ki so takoj pritekli na pomoč, so se morali omejit le na rušenje gorečih stavbe in polivanje gorečih tramov, ker je bila vsaka možnost udušitve požara izključena. Požar so po doseganju informacij začetli otroke, katerih je bilo kakor običajno tudi ta dan polno pri običnem kozolu, kamor se hodijo igrati. Bilo bi želeli, da starši povečajo večjo pozornost svojim otrokom, ki stikajo brez nadzorstva po raznih stavbah okoli trga. Dejstvo, da je zavoljo razposajenih otrok prišel maribor gospodar ob ves letošnji pridelek, občina Kozje pa ob veliko stavbo, naj bo vsem posestnikom v opomin, da svoje zgradbe strogo nadzorujejo

• Živinska razstava v Mozirju. Med drugimi pregledi odbrane živine, ki jih letos prireja banska uprava v raznih krajih Slovenije, bo posebno zanimiva razstava v Mozirju, kjer deluje najstarejša živinorejska selekcijska zadruga na izboljšanju domače slovenske bele govedi ali marjadorcev, kakor to pasmo tudi imenujemo. Mozirje je lep trg v Gornji Savinjski dolini, kamor se pride s poštnim avtobusom z železniške postaje šmartnega ob Paki ali z avtobusom mesta Celja neposredno iz Celja. Razstavljenih bo 49 izbranih živali, med njimi dva plemenjaka, 34 krav in 13 glav mladice. Nekaj živali bo tudi na prodaj za ljubitelje dobrih plemenskih živali. Za priveditev se je nabralo blizu 10.000 din iz raznih javnih virov. Vsi resni rejci bele živine so vabljeni na to razstavo, ki bo v soboto 27. t. m.

OBISČITE
VII. MARIBORSKI
TEDEN

od 6. do 15. avgusta 1938.

POLOVICNA VOZNA NA ŽELEZNICAH
od 4. do 17. avgusta.

Veliki narodni tabor dne 14. avgusta 1938.
JUBILEJNA KULTURNA RAZSTAVA
ob priliki proslave 20-letnice Jugoslavije
v Mariboru.

VELIKA GOSPODARSKA
IN KULTURNA REVIIJA
Industrija — Tekstil — Trgovina — Obrt — Kmetijska razstava — Razstava cest — Turizma — Razstava fotografij — Razstava filatelije — Razstava glasbe — Razstava plesne — Razstava rokodelstva — Razstava ljudske umetnosti — Razstava narodnih noš iz vseh krajev države — Razstava »Nanos« — Čebelarstva razstava — Razstava malih živali — Koncertne in gledališke prireditve — Sportne prireditve — Veselični park na razstavišču itd.

MARIBORSKI OTOK — NAJLEPŠE KOPALIŠČE V JUGOSLAVIJI — ZELENOROMANTIČNO POHORJE — VINORODNE SLOVENSKE GORICE — GOSTOLJUBNI, LEPI MARIBOR

Vas vabijo!

• Beogradske inženjer, žrtve roparskega umora. Iz Prijelopa je prispela v Beograd kralja brzojavna vest, da je bil tam v bližini oropan in ubit beogradske inženjer Siaznoj Bader, ki je gradil cesto ob reki Limu, ki bo najkrajša zveza med Beogradom in Cetinjem. Kraj, kjer je imel inženjer Bader svoje bivališče, se imenuje Brodarevo in je nekako na sredi med Prijelopom in Belim poljem. Razbojniki, ki so inženjerja napadli iz zasede, so odnesli okrog pol milijona dinarjev, kar je imel inženjer v svoji pisarni za izplačilo delavcev. Stanojlo Bader se je rodil leta 1891. v Beogradu, tehnične študije pa je dovršil na Dunaju. Odlikoval se je z mnogimi svojimi smelnimi projekti. V Južni Srbiji je več let gradil ceste in monopolna skladišča, ob Limu pa je bil zaposlen že od začetka graditve nove ceste in mostov. V Beogradu je zapustil ženo in tri otroke.

KIS za vlaganje sočivja znamke »Vlačet«, priznana dober, v to svrhu posebej pripravljana, da se v njem vloženo sočivje neomejeno trajno drži. — Prodaja samo Drogerija KANC, Zidovska ul. in Nebočičnik; Maribor, Gosposka 33.

• Sledovi Hunov v Vojvodini. Naši kraji so bogati predzgodovinskih in drugih kulturno-zgodovinskih ostankov. Dragocene najdbe so v naših muzejih, še dosti takega bogastva pa se skriva pod zemljo. Za arheološke najdbe v naših krajih se zanimava ves avet in tako je zdaj prišla v naše kraje tudi ekskurzija nemških študentov, ki študirajo arheologijo na berlinski univerzi. V naših krajih bodo ti študentje ostali med svojimi potnicami in najbolj jih zanimajo ostanki iz dobe preseljevanja narodov. Iz Nemčije so se pripeljali s kolesi in tako nameravajo prepotovati vso našo državo. Zdj se mudi, jo v Bački in tam so na področju obšne Doroslovo sami odkopali grob iz dobe kakih 200 do 500 let pred Kristusom in nekaj posode iz žganega apna. To so brez dvoma sledovi hunskih pohodov. Nemški študentje si mnogo obetajo tudi od svojih raziskav v ohridski okolici, kamor nameravajo potovati v kratkem.

Oče in sinko sta kradla na debelo

Poleg očeta so aretirali tudi mater

Štrigova, 8. avgusta. Trgovci g. Senčar Metod v štrigovi ima dobro urejeno trgovino. Ker je njegova trgovina razsežna, saj obsega špicerijo, manufakturno in železnino, ima tudi velik trgovinski lokal. Senčar je imel v svoji trgovini že od svojega začetka kot stalnega delavca izučnega mehanikarja Ferda Sagaja, ki je mnogokrat pomagal v trgovini, sestavljal kolesa, jim nadomeščal nove dele. Bil je pri hiši kot domač in se je trgovci tudi v polni meri nanj zanesel. Poleg tega pa je ob potrebi opravljal tudi službo trgovčevega osebnega šoferja.

Vsi so ga smatrali za poštenjaka, ki si je služil svoj kruh zgolj s svojimi marljivimi rokami, da je preživljal svojo ženo in 9-letnega sina. Kakor po navadi je bil Ferdo Sagaj tudi 4. t. m. pri Senčarju na delu. Proti večeru je prišel tja njegov sinček. Deček je hodil za očetom po trgovini in dvorišču. Naenkrat pa je g. Senčar opazil, da je imel deček nalito polne žepce. Poklical je fantka k sebi in v tistem trenutku mu je padel izpod predpasnika zvonec za kolo. Začel je fantka preiskovati ter je našel pri njem različne malenkosti, ki so bile vzete v njegovi trgovini. Fantek je takoj priznal, da mu je dal to oče.

Zadevo so takoj sporočili orožništvu, ki je Sagaja preiskalo ter našlo v suknji za

Danes nepreklicno zadnjikrat! — Ne zamudite! — Nepozabni film kvartopirske strasti in globoke ljubezni
PIKOVA DAMA Kino Matica 21-24 ob 16., 19.15 in 21.15 uri!

Iz Ljubljane

• Sprejmite praške konservatoriste. Danes ob 13.18 prispelje v Ljubljano član opernega pevskega zbora praškega državnega glasbenega konservatorija, ki bodo nastopili zvečer v ljubljanskem radiu s posebnim koncertom, na katerem bodo izvajali predvsem češke in slovaške narodne pesmi. Jugoslovnsko-češkoslovaška liga v Ljubljani opozarja občinstvo na ta koncert, obenem pa prosi občinstvo, da goste iz Češkoslovaške sprejme v čim večjem številu na kolodvoru.

Obiščite kopališče Ilirije!

Stalno topla in kristalnočista voda! Sodoben komfort! Višek higijene!
POZOR! Uvedli smo znizane opoldanske vstopnice, ki veljajo od 12—15 ure. Podrobnosti pri blagajni!

u— Umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu. Opozarjamo na umetnostno razstavo, ki je bila otvorjena v soboto dne 6. t. m. Razstavlja 21 najbolj priznanih slovenskih umetnikov, in sicer s 159 deli. Najbolj razvijeni okus najde svoje in že pri večeršnjem obisku je bilo možno opaziti, da se publika izlepa ni tako zadovoljna vračala od razstave kot vprav sedaj. Oumlajajo Jakopič, Vavpetič, Pavlovac, Bulovčeva, Gaspari, Cuderman, zadrživa Kralj, Cargo in vsi, ki so v ta svetli hram dali na vpogled svoje bisere. Odolžimo se jim in obiščimo razstavo, ki traja do 16. t. m., in sicer od 9. do 19. Vstopnica, ki je permanentna, služi tudi za polovično vožnjo. Ker je razstava kulturno ogledalo Slovencev, naj bo številni obisk istočasno kulturno spricevalo nas vseh, da znamo ceniti svoje umetnostne pridobitve.

Dr. IVAN PINTAR

zopet redno ordinira

u— 25letnik poroke praznujeta danes g. dr. Anton Požar, višji davčni kontrolor v p., in njegova gospa soproga Terezija, roj. Živic iz Skopega na Krasu. Jubilar-toma najpristrčneje čestitamo.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI, TELEFON 41-79

Film
SEVER KLICE

predvajamo v torek, sredo in četrtek
ob pol 9. uri.

V dopolnilo: Paramountov zvočni
tednik in koloriran film.

SOKOLI! Posetite in podpirajte
Sokolski kino!

Prihodnji spored:

Klic Matterhorna

u— Ali ljubljanski tramvaj nima stalnih linij in stalnih cen? To vprašanje je nekdo v našem listu 27. julija naslovil na električno cestno železnico, ki nam pa je sedaj poslala pojasnilo, da so v nedeljo 24. julija čakali na kolodvoru na prihod izletniškega vlaka z Gorenjskega, ki je imel veliko zamudo, trije tramvajski vozovi in sicer prvi za Vič, drugi za Moste in tretji za Šiško. Vsi vozovi so imeli napise table z označbo, v katero smer peljejo, poleg tega so pa sprevedniki še opozarjali potnike na to, kam peljejo vozovi. V voz, ki pelje v Šiško, je res vstopil neki gospod z damo prav v trenutku, ko so se vozovi že pripravljali za odhod, in zahteval dva vozna listka do Gradišča. Sprevednik mu je izdal listka do Gradišča ter hkrati opozoril potnika, da voz pelje v Šiško in da se z njim lahko pelje samo do kavarne »Evrope«, kjer bo moral prestopiti. Ko je pripeljal voz za Šiško do kavarne »Evrope«, sta bila na postajališču še dva voza za na Vič in Moste in bi potnik lahko prestopil na voz za Vič ter se peljal do Gradišča. Sprevednik torej pri tem nima nobene krivde.

u— Koionija podmladka Rdečega križa se vrne iz Bakra danes z dolenskim vlakom, ki pride na glavni kolodvor ob 20.38.

KINO SLOGA — Tel. 27-30

IX. Beethovenova simfonija
in Händelov oratorij v filmu

„Poslednji akord“

(Lil Dagover, Villy Birgel)

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

podlogo ducat šipk za kolesa in še razne reči, ki prihajajo v poštev pri popravilu koles, s čimer se je Sagaj tudi bavil. Aretaciji Sagaja je sledila hišna preiskava, kjer so našli velik zaboj s predmeti, ki jih je v teku dveh let, kar je priznal, nanosil

Škrlatinka v samotni dolinci

Štiri obolele otroke so odpeljali v bolnišnico — Davico je udušilo cepljenje

Litija, 8. avgusta. Še pred meseci so bila obolenja za davico in škrlatinko v našem srezu kaj pogosta. Potem sta boleznii popustili, te dni se je pojavila škrlatinka v skriti dolinci pod Šimanski hribom na robu Litije. Tam stanujejo Čoparjevi. Ko se je počutil bolnega prvi otrok, domači niso mtil mislili, da imajo v hiši nalezljivo bolezen. Nekaj dni nato je obolel še drugi otrok in so poklicali zdravnika iz Litije. Ugotovljena bolezen je bila škrlatinka, zato so zdravstvena oblastva poklicala ljubljansko reševalno postajo, ki je odpelala do Čoparjevih reševalni avto in so oba bolnika odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Nekaj dni nato pa so Čoparjevi s strahom opazili, da sta obolela za škrlatinko

še dva otroke. Iz Litije došli zdravnik je tudi dva poslal v ljubljansko bolnišnico. Nedavno pa je izvedel ljubljanski higienisti zavod po vsem našem srezu obvezno cepjenje zoper davico. Leteče komitaje iz Ljubljane so cepile deco in mladino od 2 do 15 let. Izvršili so okrog 12.000 cepiljenj. Uspeh cepjenja se že pozna. Po statistiki, ki jo vodi jo tukajšnjem sresnem načelnstvu, je obolel za davico v poslednjih mesecih le en otrok. Kakor je ugotovila preiskava, bolnik pri zadnjem cepljenju ni prišel pred komisijo, ker so ga domači zatajili.

Prepričani smo, da bomo s stalnim cepljenjem zatrti to hudo otroško bolezen, ki je terjala v našem srezu doslej že mnogo smrtnih primerov.

— Zdrženje gostilniških podjetij v Ljubljani ponovno vabi članstvo, da se udeležijo v polnem številu proslave 30-letnice Jugoslavije v Mariboru 14. t. m. Podrobnije informacije v pisarni združenja. Telefon št. 42.56.

— Umetnostno-zgodovinsko društvo priredi v četrti 11. t. m. ob 14. izlet v Zabrnu, Spodnje, Srednje, Gornje Bitnje, Strazisce in Smartno pri Kranju. Zbirališče na Kongresnem trgu. Prijavitelj se je v trgovini Podkrajsek na Jurčičevem trgu do četrtka ob 11. Avtobus 22. din.

— Kup prometnih nesreč. Nedelji se je poznalo, da je bila prva v mesecu — v mestu in v okolici je bil ves dan živahno razgiban vrvež. Z njim v zvezi pa je bila tudi kopa prometnih nesreč, katerih žrtve je večeraj in predvečerajšnjim sprejel kirurški oddelek v svojo oskrbo. Do hudega karambola je prišlo v nedeljo na državni cesti pri Notranjih gorah. Ključavničarski pomočnik Ludvik Skubic se je v dvema tovaršema na motornem kolesu odpravil na izlet, pa se je neki avtomobilist zaletel vanj, da mu je prizadel precej hude poškodbe. Z motornega kolesa je padel tudi 39-letni posestnik Dominik Tršan s Ceste do dolenski železnici in se nerodno poškodoval po glavi in po rokah. Prav tako je moral v bolnico nekaj ponesrečenih kolesarjev: 22-letni delavec France Nagode iz Rovt nad Logatcem, 38-letna trgovka Mara Andovčeva z Gallusovega nabrežja in 32-letna žena inkasanta mestne elektrarne Stefana Kržišnikova, ki je pri tovarni »Stora« tako nesrečno padla, da si je prebila lobanjo in obležala nezvesta.

Iz Celja

— Za izredno sejo mestnega sveta danes ob 18. vlada v javnosti živahno zanimanje. Mestni svet bo razpravljal in sklepal o energijskih ukrepih proti katastrofalnemu onesnaževanju Savinje po izvestih industrijskih podjetjih.

— Umrli je v soboto zvečer v celjski bolnišnici v starosti 69 let višji finančni preglednik v pokopju g. Andrej Arh iz Celja. Pokojni je bil značilen in odločno nacionalen mož. Zapušta ženo ter sinova Rudolfa in Antona, ki sta uslužbena kot radiotelegrafista pri naši trgovski mornarici in sta sedaj na potovanju. Pokojnika, ki je bil dolgo vrsto let naročnik našega lista, so položili včeraj popoldne na mestnem pokopališču k zadnjemu počitku. Bodi mu ohranjen lep spomin, svojem naše iskreno sožalje!

KINO UNION. — ROMAN SLEPARJAK. Film igran na Dunaju 5 mesecev. (Saša Guštri).

— Mrtvee na travniku. V soboto okrog 12.30 so našli otroci mrtveca na Majdičevem travniku ob plotu Olimpijskega spomenika izrišča na Spodnji Hudinji. Ljudje so spoznali v mrtvecu 51-letnega delavca Ludvika Galeta z Lave pri Celju, ki je bil od časa do časa zaposlen pri nekem celjskem stavbeniku. O najdbi so obvestili celjsko policijo. Kmalu sta prispela mestni fizik g. dr. Podpečan in vodja policijskega kriminalnega oddelka nadzornik g. Zaveč. Zdravnik je ugotovil smrt zaradi kapi. Gasilovo truplo so prepeljali na bolniško pokopališče in ga položili v »vener« jztraj k zadnjemu počitku. Gale je bil zelo vdan pijan in je v čisto pil tudi denaturiran spirit. V soboto jutraj so ga videli močno vinjenega. Tožil je, da mu je slabo. Nekaj ur pozneje so ga našli mrtvega. Alkohol je zahteval svojo žrtev.

— Drzna tatvina v Prešernovi ulici. Včeraj popoldne je stopil Jurij Kováč, delavec v samotni tovarni v Stora, v neko trgovino v Prešernovi ulici. Pred trgovino je pustil svoje kolo in aktivko, v kateri je imel 900 din gotovine in več pisem, last samotne tovarne v Stora. Ko je stopil iz trgovine, je ugotovil, da mu je neznan storilec medtem ukradel s kolesa aktivko z denarjem in pisli.

— Pri snaženju okna si je prerežala žile. V soboto je snažila 23-letna žena cinkarniškega delavca ga. Amalija Doboviška z Ostržnega pri Celju okno v svojem stanovanju. Nenadoma je izgubila ravnotežje in udarila z levo roko po oknu. Zdržila je šipo in si pri tem prerežala žile v levem zapestju.

Iz Maribora

— Ažadnja pot vzornega šolnika. Ob veliki udeležbi sorodnikov, čestilcev in stanovskih tovarišev je bil na magdalenskem pokopališču pogreb Ivana Reicha. Ob grobu je spregovoril toplo poslovilne besede stolni dekan dr. F. Cukala, ki je tudi opravil pogrebne molitve in ki je bil pokojnikov ljudskošolski učenec. Vili Jadrancovi so mu zapeli v poslednje slovo turobni žalostinki. Pokojni I. Reich je 40 let vzgajal mladino v nacijskem duhu, služboval pri Mali Nedelji, na Gornjskem, pri Sv. Bolenku in St. Janžu na Dr. polju. Vzgojen kot dijak v taborni dobi je neustrašno vztrajal pri svojem nacionalnem, jugoslovanskem prepričanju. Graški zapor so mu leta 1914 sicer zrahljali zdravje in živce, niso pa mogli streti duha, ki je živel v njem do zadnjega utripa. Naj mu bo lahka rodna zemlja, ki jo je vse življenje tako goreče ljubil.

— Lepa pravoslavna svečanost. Te dni je bila pri novi zgradbi pravoslavne cerkve Lazarice na Jugoslovanskem trgu prisrčna svečanost mariborskih pravoslavcev. V navzočnosti polnoštevilno zbranih pravoslavskih vernikov in predstavnikov starokatoliške cerkvene občine v Mariboru z župnikom Segulo in F. Čošem je prota Simon Ivošević blagoslovil petero križev, ki so jih dvignili na kupole.

— Jubilej darovalca krvi. G. Ladislav Vybiralik iz Maribora je obhajal te dni svojstven jubilej, ko je petdesetletni daroval svojo kri za zdravje bližnjega. Topot je dal kri za g. Jakoba Lovreca iz Slov. gorice.

— Vlomilski zalega. V Kočni pri Pragerskem so še neizsledeni vlomilci odnesli posestniku Juriju Ertnerju zlatnine, obleke, ure, čevlje in druge predmete v vrednosti 5000 din.

— Nesreča motociklista. V včerajšnji številki smo poročali o nezgodi znanega dirkača podporočnika Glebova ob priliki nedeljskih motociklističnih dirk na progi Maribor—Kamnika. Pri omenjenih dirkah se je ponesrečil tudi znani zagrebški dirkač Urošić, ki je pri ovinku pri kamniški cerkvi padel tako nesrečno, da si je strl ključnico in levo roko.

— Velika Nedelja pod vodo. Nad Trgoviščem pri Veliki Nedelji se je včeraj do polne utrgal oblak in bližnji potok je tako silno narasel, da je prestopil bregove. Voda se je razlila po vasi in je ponekod stala nad pol metra visoko. Gasilci iz okolice so prihiteli na pomoč in pričeli črpati vodo iz kleti in nižje ležečih stanovanj. Poplava je povzročila precejšnjo škodo.

— Požari brez konca. Na Ravnem pri Prevaljah je zanetila strela požar, ki je upepelil gospodarsko poslopje posestnika Mihe Laznika. V Velikem Mislincu je zgorela delavska kolonija dr. Pergerjevega podjetja. Škoda znaša okoli 70.000 din.

— Strela je zanetila hišo posestnika Ivana Godca ter Branka Šosterja v Starem Logu pri Pragerskem. Godce ima okrog 80.000 din škode, Šoster pa 50.000 din škode.

— Požari brez konca. Zgorelo je gospodarsko in stanovanjsko poslopje posestnice Jožefke Trojner iz Spodnje Korene, ki črpi 30.000 din. škode. V sobotnem neurju je strela zanetila celo vrsto kozolcev in gospodarskih poslopij na Dravskem polju in v Slov. goricah. Med drugim je udarila v stanovanje šentiljskega orožniškega narednika Zupana in v gospodarsko poslopje posestnika Kušarja v Spodnji Ložnici.

— Bogata žetev. Tudi letos so se pojavili ob pričetu Mariborskega tedna žetev, ki so najbrže upali na dobro konjunkturo. Z njimi vred so se pojavile tudi eumiljve nočne ptice. Budno oko mariborskih varnostnih organov pa jih je takoj opazilo in so se v par minutah vsi znašli v »apartmajih« pri Grafu.

— Ogronomi jahniki 200 jate na cesti. Pred Korenovo gostilno v Kosačkih je povozil včeraj dopoldne neki motociklist 62-letno viničarko Antonijo Potočnikovo iz Sv. Jurija v Slov. goricah. Revica je zadobila poškodbe na glavi in po vsem telesu, razen tega se ji je razbilo 200 jajc, ki jih je nesla na trg. Motociklist ji je dal 120 din ter se nato odpeljal, ne da bi se brigal za poškodovanko.

— Sam je šel v past. Vlomilca Friderika Danka so orožniki že delj časa iskali. Sedaj pa je šel Danko sam v past. Naročil je namreč pri nekem ključavničarskem mojstru na Zrzkovski cesti »kozjo nog« in nekatere druge vlomilske priprave. Ključavničar pa je o tem obvestil orožnike, ki so Danka zajeli, čim se je čez par dni vrnil h ključavničarju po naročene stvari. »Kozje noge« ni dobil, pač pa brezplačno stanovanje v zaporih okrožnega sodišča.

Sokolske plavalne tekme

V nedeljo dopoldne so bile v Rimskih toplicah meddruštvene sokolske plavalne tekme, ki jih je priredilo sokolsko društvo Celje-matica in so se jih udeležili Sokoli iz Trbovlje, Zagorja, Rimskih toplic, Zaleca ter iz obeh celjskih društev. Tekme so uspele v vsakem pogledu prav dobro, posebno moramo poudariti krasne rezultate, ki so bili doseženi pri članskih in naraščajških disciplinah. Zanimivo, da so te rezultate dosegli baš tekmovalci iz krajev, ki nimajo prilike trenirati v bazenu, temveč v tekoči vodi, v Savinji. Tudi v skokih v vodo smo videli nekaj prav lepih in težkih izvedb. Program, ki je obsegal 14 točk, je bil zaključen v dobri uri, kar priča, da je bila tudi organizacija v pravih rokah. Tekme so veljale tudi kot izbirne za sestavo reprezentance, ki bo tekmovala 20. in 21. avgusta v Rogoški Slatini z ostalimi župami. Ob tej priliki moramo izreči tudi zahvalo upravi kopališča v Rimskih toplicah in društvu Rimske toplice, ki sta nam šla v vsakem pogledu pri organizaciji takem na roko.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

100 m prsno, moški naraščaj: 1. Persoglo Ignac, Trbovlje 1.41.4; 2. Božič Milan, Celje-matica 1.43; 3. Fantin Ivan, Trbovlje 1.45.4; 4. Ložar Rado, Celje I. 2.15.

100 m prsno, ženski: 1. Božič Stanko 1.35.4; Celje-matica; 2. Mežnarč Stanko, Celje-m. 1.46.8; 3. Lapaine Bogo, Zagorje 1.48.8.

33.33 m prosto, ženski naraščaj: 1. Vezdarnjak Milena, Rimske toplice 0.27.2; 2. Ložar Nikola, Celje I. 0.27.4; 3. Cergol Rada, Celje-m. 0.29.8; 4. Furlan Vida, Celje I. 35; 5. Mozetič Pavla, Celje I. 0.38.

Članice 33.33 m prosto: 1. Cergol Zdenka, Celje-m. 0.29.4.

Člani 100 m prosto: 1. Ferlež Saša, Zalec 1.11.4 (!); 2. Perlot Stanko, Celje-m. 66.66 m prosto, moški naraščaj: 1. Nendi Alojz, Celje-m. 0.44; 2. Knop Ljubo, Celje-matica 0.46.9; 3. Mišević Romi, Celje-m. 0.53.2; 4. Rožaj Robert, Trbovlje 0.55; 5. Ložar Rado, Celje I. 1.02; 6. Pungertan Franc, Trbovlje 1.06.

66.66 m prsno, ženski naraščaj: 1. Deslakodra Mileva, Celje-m. 1.10.6; 2. Ložar Nikola, Celje I. 1.12.2; 3. Vedernjak Milena, Rimske t. 1.16; 4. Cergol Rada, Celje-m. 1.17.3.

66.66 m hrbtno, moški naraščaj: 1. Nendi Alojz, Celje-m. 0.58.9; 2. Vizjak Janez, Zalec 1.00; 3. Podlogar Jože, Trbovlje 1.01.6.

Člani 66.66 m hrbtno: Ferlež Saša, Zalec 1.01.7.

3x66.66 m mešano, člani: 1. Zalec 3.04.9; 2. Celje-matica 3.16.8.

33.33 m prosto, moška deca: 1. Zidanšek Josko, Celje I. 0.24; 2. Karba Avgust, Celje-matica 0.29.2; 3. Jerin Zoran, Celje-matica 0.32.6.

Skoki v vodo, ženski naraščaj: Mozetič Pavla, Celje I. 41 točk.

Moški naraščaj: 1. Urančič Zdenko 166.8; 2. Šip Ljubo 156.1; 3. Rožaj Rok 132.9, vsi Trbovlje.

Člani: 1. Ferlež Saša, Zalec 210.9 točk; 2. Plevčak Ernest, Celje I. 133.6.

Ženski naraščaj je absolutni tri skoke, moški naraščaj pet, člani šest skokov.

MED ZAKONCI

Zena: — Nočem te več videti, vrnem se k materi.

Mož: — Prepozno, drago dete, Tvoja mati je pravkar pobežala k babici...

PROFESORSKA

— Rad bi govoril z gospodom profesorjem.

— Ga ni doma, Odpotoval je.

— Tako? Lepo ga pozdravite in recite mu, kadar bo prihodnjič spet potoval, naj vzame seboj tudi glavo in naj je ne pozabi zunaj na oknu...

Gospodarstvo

Gradnja prvega odseka železniške proge Črnomelj—Vrbovsko

»Jutro« je že v nedeljski številki poročalo, da je oddelek za gradnjo železnice pri prometnem ministru razpisal za 7. september obertno licitacijo za dela pri gradnji prvega odseka normalnotirne proge Črnomelj—Vrbovsko, in sicer od km 0 do km 8.840. Na licitaciji imajo pravico sodelovati samo domača podjetja.

Kakor je znano predstavlja proga Črnomelj—Vrbovsko del projekta železniške zveze Slovenije z morjem. Vprašanje te zveze Slovenije z morjem je postalo za nas življensko važno kmalu po zedinjenju, ko je prišla pri določitvi novih državnih mej železnica St. Peter—Reka—Sušak pod Italijo. Ze v zakonu o Blairovom posojilu od 23. julija 1922 je bila v § 4. uvrščena gradnja železnice Kočevje—Stari trg—Vrbovsko in St. Janž—Sevnica. V ta namen je zakon o Blairovom posojilu predvideval 2 milijona dolarjev s pripombo, da se bodo nadaljnja potrebna sredstva krila iz prvega nadaljnega posojila, ki bo sklenjeno za gradnjo železnice. Denar, ki je bil zagotovljen za Blairovim posojilom za to železnico, pa je bil potrošen za druge svrhe in borba za novo železnico se je znova pričela. Točno 16 let potem, ko je bil sprejet zakon o Blairovom posojilu je prometno ministru izdalo razpis o gradnji prvega le 8.8 km dolgega odseka železniške zveze na Vrbovsko, ki pa ne poteka, kakor je bilo vedno predvideno iz Kočevja, temveč iz Črnomlja, medtem ko se naj zveza s Kočevjem gradi pozneje.

Celotni projekt železniške zveze Slovenije z morjem obsega namreč tri proge: glavno zvezo od Kočevja do Vrbovskega, kjer se nova železnica priključi na obstoječo železnico Zagreb—Sušak. Ta nova, 58 km dolga železnica iz Kočevja do Vrbovskega naj bi ustvarila predvsem zvezo bivše Kranjske z morjem. Obenem je bilo predvideno, da se zgradi zveza med novo progo Kočevje—Vrbovsko in Črnomljem v dolžini 26 km, ki naj bi ustvarila zvezo bivše Stajerske z morjem, in sicer skupaj s projektirano zvezo Sevnice s St. Janžem v dolžini 12 km.

Gradnja železniške zveze Slovenije z morjem je dobila drugič pravno osnovo z uredbi o gradnji novih železnic od 24. maja 1927. Ta uredba je določala, da se imata graditi normalnotirna proga Kočevje—sušaka proga in St. Janž—Sevnica, in sicer iz že sklenjenih posojil odnosno iz novih posojil, ki se bodo še sklenila. V jeseni leta 1927. je bila končno določena trasa proge Kočevje—Vrbovsko. Naslednje leto je direkcija za gradnjo novih železnic na podlagi licitacije izročila ljubljanski tvrdki inž. Dukič, da izdelal podroben projekt za progo. Ta projekt je tvrdka Dukič izdelala že leta 1929., odobren pa je bil še istega leta.

Z nastopom gospodarske krize, ki je

Gospodarske vesti

— Pravilnik o izvrševanju obrti brez stalnih poslovnih prostorov. Včerajšnje beograjske Službene novine objavljajo pravilnik o izvrševanju obrti brez stalnih poslovnih prostorov, ki se nanaša na steklopreze in oknarje, brusilce, kotlarje, solničnikarje in dežnikarje, piskrovezce, popraviljalce pločevinaste posode, fotografarje za tako zvano naglo slikanje ter popraviljalce hišne opreme, ki prodajajo predmete in jih tudi popravljajo.

— Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Beogradu. Iz Beograda poročajo, da bo Ljubljanska kreditna banka po sklepu upravnega sveta ustanovila v Beogradu svojo podružnico, ki bo prva podružnica slovenskega denarnega zavoda v naši prestolnici. Obenem je upravnici svet sklenil likvidirati podružnico v Novem Sadu.

— Družba »Aeroput« je naročila v Ameriki dve veliki letali. Iz Beograda poročajo, da je družba Aeroput naročila te dni pri ameriški tvrdki Aero Construction Rukhen Lokhid dve potniški letali tipa »Elektrac« za ceno 6 milijonov din. Družba ima že 4 taka letala, ki so se zelo dobro obnesla. Naročilo teh dveh letal je v zvezi z namenom razširjenjem letalskega prometa v prihodnjem letu. Ameriško podjetje bo obe letali dobavilo do februarja prihodnjega leta.

— K aferi zaradi Električne zadruge v Šiški. Kakor smo že poročali, so člani Električne zadruge v Šiški na sporočilo načelstva, da jim je članstvo prenehalo, ker prejemajo sedaj električni tok od mestne elektrarne, odgovorili, da ne priznavajo tega črtanja članstva odnosno izključitve. Tudi smo že omenili, da so danes člani zadruge bolj kakor kdaj prej odločeni boriti se za svoje pravice in ne bodo odnehal, dokler ne bodo imeli prilike sami odločiti o vseh spornih vprašanjih in o usodi zadruge. Kakor doznavamo, je veliko število članov to svoje stališče pisno sporočilo obema podpisnikom g. Saleharju in g. Babniku. V zadnjem času pa skušajo redki pristajati g. Saleharja in g. Babnika begati zadrugnike, naj ne podpisujejo nikakih izjav, češ da jim bo to povzročilo škodo in stroške v zvezi z nameravano tožbo pri sodišču. Drugi zopet raznašajo vesti, da je rok za tako izjavo že potekel. Temu nasproti moramo ugotoviti, da izjava, ki pravi, da zadrugnik ne priznava prenehanja članstva, nikakor ni v zvezi z nameravano tožbo in da seveda zaradi tega ne more povzročiti nikomur nikakršnih stroškov, pač pa si lahko vsak zadrugnik s tako izjavo varuje svoje pravice. Prav tako ni res, da bi moral vsak posamezni zadrugnik tako izjavo podati v 14 dneh od dneva, ko je sprejel sporočilo. Pravila zadruge tega nikjer ne predpisujejo in takega roka v našem primeru sploh ni. 14-dnevni rok je v pravih predviden samo v primeru, kadar se po členu 4. točki 3. na skupni seji načelstva in nadzorstva po predhodnem zašilšanju zadrugnika izreče izključitev dotičnega zadrugnika, nakar mora dotični zadrugnik v 14 dneh po dostavi pismenega obvestila vložiti pritožbo na občni zbor. Seveda mora biti zadrugnik obveščen z rekomandiranim pismom ali pa mora prejem obvestila potrditi. V našem primeru pa sploh ne gre za izključitev po čl. 4. točka 3. pravil, temveč za sporočilo, da je zadrugnik prenehalo članstvo. Dopolni se pri tem sklicuje na čl. 4. točka 8., kar pa je docela neupravičeno,

imela tako hude posledice za naše državne finance, je prišlo vprašanje gradnje te proge zopet na mrtvo točko. Šele leta 1935 je pod vlado Bogoljuba Jevtića prišla znana uredba o financiranju velikih javnih del zaradi oživljenja narodnega gospodarstva in je bila v program železniških gradenj iz enomilijardnega kredita uvrščena proga St. Janž—Sevnica, ki se že gradi. Naslednje leto pa je izšla uredba o trasiranju in gradnji novih železniških prog in načinu njih financiranja, v kateri je med železniškimi programi, ki se bodo gradile poleg onih, ki so v gradnji, normalnotirna proga Črnomelj—Vrbovsko, medtem ko proga na Kočevje, ki predstavlja zvezo Ljubljane in bivše Kranjske v morjem ni prišla v ta program. Prometno ministru je dalo progi Črnomelj—Vrbovsko prednost pred progo Kočevje—Vrbovsko očitno le iz finančnih razlogov, kajti proga Črnomelj—Vrbovsko je dolga le 47.5 km, medtem ko bi bila proga Kočevje—Vrbovsko za 11 km daljša. Morda so bili merodajni tudi oziri na progo Sevnica—St. Janž, ki se je takrat že gradila.

Ceprav je v uredbi o trasiranju in gradnji novih železniških prog, ki se imajo graditi, na prvem mestu proga Črnomelj—Vrbovsko, je naša železniška uprava v zadnjih dveh letih, odkar je izšla uredba, pričela že graditi druge železnice, ki imajo poznejši vrstni red, tako železnico Kraljevo—Čačak, Požarevac—Kučev in Metković—Ploče, kakor tudi železnico Kuršumlija—Pristina, ki je v uredbi med onimi programi, ki se naj šele trasirajo. V zadnjem času pa so bile tudi že razpisane licitacije za gradnjo posameznih odsekov velike transverzalne proge Banjaluka—Valjevo. Z gradnjo proge Črnomelj—Vrbovsko doslej ni bilo mogoče pričeti, ker do zadnjega niso bile izvršene vse priprave. V dneih 14., 15. in 16. julija t. l. je posebna komisija šele opravila politični obhod proge v zvezi z vodopravno, stavbno in razlastitveno razpravo, in sicer na ozemlju, kjer bo tekla proga od Črnomlja do meje savske banovine. Sličen obhod proge za oni del, ki bo šel po savski banovini, pa je bil od 19. do 28. julija.

Kakor rečeno, bo znašala dolžina proge Črnomelj—Vrbovsko 47.7 km. Od tega odpade na progo, ki bo tekla po dravski banovini, 22 km in na progo, ki bo tekla po savski banovini, 25.7 km. Na delu proge v dravski banovini je predvideno dvojje postajališče, in sicer Dragatuš in Vinica. Pri Fratrovcih preide proga po velikem mostu preko Kolpe v savsko banovino. Na področju savske banovine pa je predvidenih trije postajališči. Od skupne dolžine 47.7 km kolikor bo znašala dolžina proge Črnomelj—Vrbovsko, odpade na odsek, na katerega se nanaša licitacija, 8.8 km t. j. 18.5 % celotne proge.

ker prejemanje toka od mestne elektrarne, ki ga je povzročilo načelstvo samo, ne more biti vzrok prenehanja članstva. Zato naj vsi člani zadruge, ki se niso dali svojega ugovora proti sporočilu o prenehanju članstva, to zaradi zavarovanja svojih pravic čimprej store, da ne bi kdo pozneje smatral, da so sprejeli na znanje črtanje iz članstva in da to sprejemajo in odobravajo.

— Dobra hmeljska letina v CSR. Zadruga hmeljskih trgovcev v Zalcu poroča, da je stanje hmeljskih nasadov mnogo obetajoče. Če bo vreme nadalje ugodno, bo letošnja letina po kakovosti, kakor tudi po količini, prav dobra in ne bo zaostajala za lansko. V zgodnjih legah bodo pričeli z obiranjem 20. avgusta, v splošnem pa 23. in 25. avgusta. Tudi žateško hmeljsko združenje poroča, da je vroče in suho vreme po-

spesno razvoj hmeljske rastline in svetlo je prehaja v klobu.

— Obtek bankovcev Francoske banke je prekosel 100 milijard. Najnovejši izkaz Francoske banke od 28. julija zaznamuje prvkrat prekošen obtoka bankovcev preko 100 milijard frankov. Dne 28. julija je namreč znašal celotni obtok bankovcev 101.1 milijarde frankov. Pri tem pa moramo upoštevati, da se je global obtok bankovcev že pred devalvacijo v letu 1936, na višini preko osemdeset milijard in da je medtem izgubil francoski frank polovico svoje prejšnje zlate vrednosti, tako da povečanje celotnega obtoka glede na obseg devalvacije ni znatno.

Borze

8. avgusta

Na ljubljanski borzi so bili danes angleški funti v privatnem kliringu zaključeni po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v angleških funtih po 238, medtem ko so se grški bini nudili po 29.25. Nemški klirinski čeki so nekoliko popustili in stanejo v Ljubljani 14.61, v Beogradu 14.5750 in v Zagrebu prav tako 14.5750, odnosno za 15. september 14.50 in za 15. november 14.56.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri nespremenjeni tendenci trgovala po 485 (v Beogradu je bil promet po 484). V ostalih državnih vrednotah ni bilo prometa.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2381.16 - 2395.76, Berlin 1747.53 - 1761.41, Bruselj 736.70 - 741.76, Curih 996.45 - 1003.52, London 212.86 - 214.91, New York 4323.51 - 4359.82, Pariz 119.17 - 120.61, Praga 150.24 - 151.84, Trst 228.25 - 231.33.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.98, London 21.375, New York 437.125, Bruselj 73.9250, Milan 22.99, Amsterdam 238.55, Berlin 175.30, Dunaj 33, Stockholm 110.20, Oslo 107.40, København 95.40, Praga 150.8, Varšava 82.25, Budimpešta 86.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 484 - 485, 4% agrarne 61.50 - 63, 4% severne agrarne 62.75 bl., 6% begunške 92.75 - 93.50, 6% dalm. agrarne 91.75 - 92.50, 7% invest. 99 den., 7% stabiliz. 98 den., 7% Seligman 99 den., 7% Blair 98 - 94.25, 8% Blair 98 den.; delnice: Narodna banka 7250 den., PAB 228 den., Trbovjska 180 den., Sečerača Osiček 115 bl., Osijska Ijevaonica 180 - 220, Dubrovačka 350 den., Oceania 770 bl., Jadranska 350 den.

Beograd. Vojna škoda 483.50 - 484.25 (484), 4% agrarne 62.50 - 63, 4% severne agrarne 61.75 den. (62), 6% begunške 93.50 - 94 (93), 6% dalm. agrarne 92.25 - 93 (92) 7% invest. 99.50 - 100, 7% Seligman 99 bl., 7% Blair 93.50 - 94 (93.75), 8% Blair 98 - 98.50, Narodna banka 7275 - 7300.

Blagovna tržišča

ZITO

Chicago, 8. avgusta. Začetni tečaji: pšenica: za sept. 64.625, za dec. 66.75, za maj 69.125; kuruza: za sept. 54.125.

Winnipeg, 8. avgusta. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 73.75, za dec. 72.50, za maj 75.25.

Novosadska blagovna borza (8. t. m.). Tendence prijazna. Pšenica: nova (78 kg); baška 146 - 150; sremška 145 - 149; banatska 146 - 152; potiska 152 - 159; Kuruza: baška 128-130, banatska 125 do 127, Oves: taški 114 - 116, slavonski 115 117. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 135 - 140. Moka: baška »Og« in »Og« 255 - 265; »2« 235 - 245; »5« 215 - 225; »6« 195 - 205; »7« 165 - 175; »8« 110 - 115. Fižol: baški sremski v vrečah 117.50 - 125. Otrubi: baški sremski 92.50 - 97.50.

Budimpeštanska terminska borza (8. t. m.) Tendence nespremenjena. Kuruza: za avg. 18.62 - 18.64, za sept.

Japonci proti Rusom

Japonske strojnice zasledujejo premikanje ruskih čet pri Čangkufengu

Med mejami so velike razlike

Edini celini z urejenimi mejami sta Evropa in Severna Amerika

Če opazujemo na zemljevidu državne meje petih celin, je videti, kakor da je vse v najlepšem redu. Vsak mejnik stoji na svojem mestu. Če pa pomislimo na nedoločne meje med Mandžukom in Severno Kitajsko, med Kitajsko in Sovjetsko unijo, spoznamo kmalu, da so meje lahko zelo različne stvari.

V Afriki so praktično le vlade britanskih posesti na jugu celine, ki lahko točno navedejo, kje se končuje njih področje in kje začenja področje drugih kolonialnih sil. V Južni Ameriki je težko dobiti deželo, ki bi ji bile meje točno določene. Oddaljene prestane vojne med interesi. V Aziji stvar ni nič boljše. Tako je n. pr. med Indijo in Afganistanom širok pas, ki mu ni nihče pravi gospodar. Edini celini, kjer so meje kolikor toliko dobro začrtane, sta Evropa in Severna Amerika. Nemara najbolj znani mejnik sveta stoji v neki goščavi vzhodno od Sverdlovske (bivšega Jekaterinграда). To je »poslovilni kamen« na meji med evropsko in azijsko Rusijo. Stotisoči prebivalcev so potovali mimo njega v Sibirijo.

Najboljša meja v tehničnem smislu je menda meja med Zedinjenimi državami in Kanado. Od Woodskega jezera v Minnesoti do Pacifika je meja tu brez »naravnih« oporišč naznačena z železnimi mejniki, ki pripadajo od milje do milje izmenoma obema državam. Ti mejniki so dva in pol metra visoki in na vsakem je napis »Londonka pogodba, 30. okt. 1818«. Dalje na zapadu so rabili kamne in skozi gozdove so izsekali široke mejne pasove. Stroški za to razmejitev so znašali po današnji vrednosti okrog 80 milijonov dolarjev in to ni dosti, če upoštevamo vso dolžino. Ko so pozneje med Montano in Kanado zavoljo čestih prestopkov živinskih čred na tuje ozemlje postavili 700 km dolgo žično ograjo, je samo ta požrla 45 milijonov dolarjev.

Če se obrnemo spet na Afriko, naletimo na mejo iz bodeče žice na jugu Libije. Postavili so jo Italijani zavoljo pogostih napadov roparskih plemen iz Sahare in je dolga okroglo 1000 km. Ograja je visoka dva metra in sega še poldrugi meter v tla. Stroški so znašali vseh mejnikov, ki so jih postavili na vsaki 5 km, nad 250 milijonov dolarjev.

Najdražja meja vseh časov je proslula, nad 2500 km dolgi kitajski zid. Če bi ga hoteli danes zgraditi, bi stal s stolpi in vrati vred okrog 10 milijard dolarjev. Celo Hadrianov nasip ali zid Pitkov od Newcastla do Carlislea bi veljal danes po nekem računu 500 do 600 milijonov frankov. Trdnjavska veriga od Belforta do Longwija, slovita »Magnetova črta«, je odprla

novi dobo v postavljanju mej. K mejnikom prihajajo sedaj še betonirani jarki, zaklonišča, ki jim bombe ne morejo do živga, in strogo vojaško zavarovanje. Navzlic prijateljstvu med Francijo in Belgijo pa je meja med obema državama najstrožje zavarovana. Vzrok je tihotapstvo, ki je vodilo v ostalem do skrbne stražne službe tudi med Francijo in Švico.

Meja, ki zbuja največ strahu, pa je po vsej priliki meja med Rumunsko in Sovjetsko zvezo. Tu je širok pas zemlje brez gospodarja, ki je zaščiten na obeh straneh z bodečo žico in na katerega ne moreš stopiti brez skrajne nevarnosti za življenje. Navzlic temu se kakšnemu tihotapcu ali beguncu iz sovjetskega paradiža tu in tam posreči, da se splazi skozi to »črto smrti«, kakor jo imenujejo. Da-li mu pomaga pri tem spretnost ali pa podkupovanje, to je težko reči.

Moldavij — 93. prvina

Odkritje mladega rumunskega učenjaka v področju fizikalne kemije

Na zadnji seji pariške akademije znanosti je prof. Jean Perrin sporočil, da je mlad rumunski raziskovalec, Horia Hulubei, odkril 93. prvino po razpredelnici Mendelejeva. To prvino so doslej samo slutili, niso je pa mogli odločiti.

Hulubei je več let proučeval samo redke zemlje in tako mu je potasi uspelo prideti novo prvino, pri čemer je rabil nov

spektroskop. V spomin na svojo ožjo domovino, v katere prestolnici Jassyju se je leta 1897. rodil, je Hulubei to prvino imenoval »moldavij«. Rumunski učenjak je do cent na vseučilišču svojega rodnega kraja in je v Parizu v področju fizikalne kemije sodeloval s prof. Perrinom, nagradjenec z Nobelovo nagrado in ministrom za znanstveno raziskovanje v prvi vladi ljudske fronte.

Nov plavalni rekord

V 17 urah je ženska preplavala 46 km dolgo progo

Jenny Kammergaardova, slovita danska plavalnica, je lahko vesela, da je preplavala v rekordnem času in na rekordno dolžino Vzhodno morje med Gjedserom in Warnemündejem, ter si pridobila s tem nov lovorjev venec, kajti med tem je švedska plavalnica Sally Bauerjeva prekosila nje lanski rekord, ko je danska plavalnica preplavala Kattegatt. 20-letna Švedinja je startala s severne obale otoka Seclanda in je dosegla jütlandske obale južno od Grenaa. Vso progo je preplavala v 17 in četrt ure, proga pa je dolga 46 km.

Morski toki so bili plavalci v njeni nameri, da prekosijo rekord Kammergaardove posebno ugodni. Pogumna Jenny se je morala lotiti s Kattegattom nič manj nego 29 ur, preden je dosegla jütlandske obale. Neusodni toki pa so ji bili progo takrat podaljšali na 90 km. Seveda pa se je morala Švedinja od časa do časa boriti z zelo visokimi valovi, tako da jo je nekočkrat napadla mrska bolezen. Vse težave pa ji sedaj bogato poplačuje slava in poleg drugih nagrad dobi tudi nagrado 5000 kron, ki jo je razpisala neka danska tvrdka za tistega, ki bi prekosil lanski rekord Kammergaardove. Bauerjeva je v ostalem švedska prvakinja na dolgih plavalnih progah in za crawl na 400 m. Pri njenem sedanjem uspehu je zanimivo tudi to, da je za premaganje Kattegatta v tako kratkem času uporabila samo crawl.

S Hudičevega otoka v žrelo morskega volka

Ponesrečen beg kaznjencev z Alcatraza

Neki kaznjencev po imenu Corner, ki bi moral na ameriškem »Hudičevem otoku« Alcatrazu, nekoliko milj od San Franciscosa, presedeti dvajsetletno ječo, je z lopato pobil nekega paznika in skočil potem z visoke skale v morje, da bi spaval do obale. Njegov beg so pa opazili in so ga začeli zasledovati z motornimi čolni. Še preden so pa prišli do njega, se je pojavilo nekoliko somov. Kaznjencev je v trenutku postal žrtev njih nenasičnosti. V te

Šestnajst »Stalinov«

Dunajski internist prof. dr. Eppinger je pokojni rumunski kraljici materi Mariji, kakor poroča ameriški novinar McKenzie, opisal svoja precej nenavadna doživljanja v Kremlju. Tja so ga poklicali, da bi preiskal Stalina.

»V resnici«, pripoveduje, »sem preiskal šestnajst Stalinov. Vsi so nosili precej isto preprosto obleko, vsi so bili približno Stalinove starosti in iste postave. Niso bili napravili nobenega poskusa, da bi obrazne poteze spremenili in mislim, da vem, kateri med njimi je bil pravi Stalin. Bil pa je, mlo rečeno, izreden doživljaj.

Ko je eden izmed mož slekel suknjo svojo uniformo, je padla s kovinskim ropotom na tla. Mislim, da sta bila v njej dva samokresa. Diagnozo sem napravil za vseh šestnajst Stalinov...«

Prof. Eppingerja so tudi pozneje redno klicali v Kremelj in na poteh tja in nazaj je zdravil tri kraljice.

Postani in ostani član Vodnikove družbe

Anglež o sokolskem zletu

Angleški prosvetni minister lord Stanhope se je pisмено zahvalil češkoslovaškemu ministru za narodno zdravje in telesno vzgojo Ježku za gostoljubnost, ki so je bili deležni zastopniki angleške vlade na mogočni manifestaciji sokolstva v Pragi. »Angleški zastopniki«, piše lord Stanhope, »so se na sokolskem prazniku mnogočesa naučili, kar bo pripomoglo, da se bo tudi telesna vzgoja na Angleškem spravila na višino, ki ste jo na Češkoslovaškem že dosegli.«

Smrt režiserja Stanislavskega

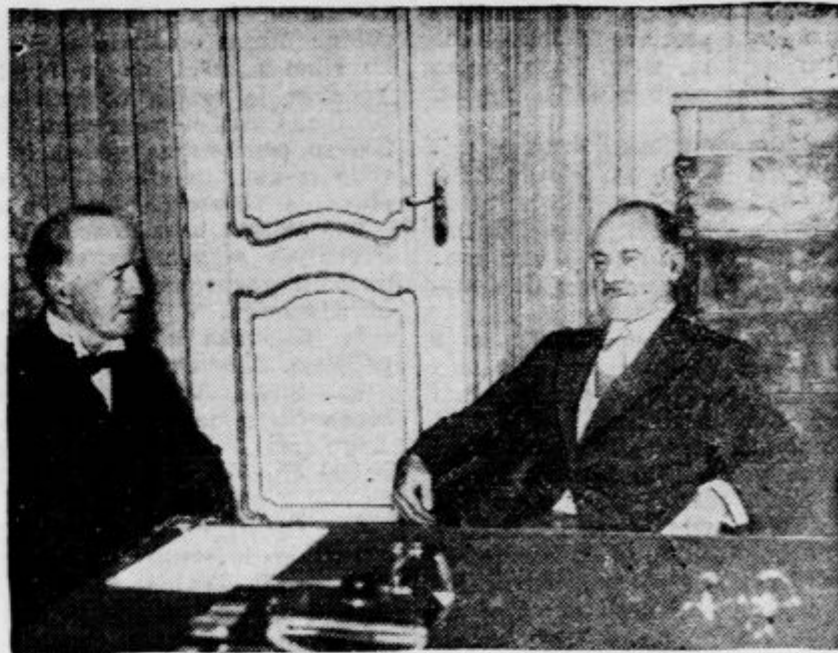
Kakor poročajo iz Moskve, je tam umrl glavni režiser Stanislavski, soustvarjatelj Hudožestvenega teatra. Učakal je 75 let. Z Nemirovičem-Dančenkom je v mladih letih ustanovil gledališče, ki je neslo slavo ruske gledališke umetnosti širom sveta. Zadnja leta je preživel Stanislavski v miru in je pisal gledališke spomine.

Hideki Tojo

poveljnik japonskih vojaških oddelkov na mandžursko-ruski meji

Dva državnika

Lord Runciman v razgovoru s predsednikom češkoslovaške vlade, dr. M. Hodžo

Corrigan od samega navdušenja ranjen

Norost ameriškega občinstva — 1900 ton papirja na ulicah

Ves New York je bil pretekli petek pod vtisom viharnega sprejema, ki so ga v domovini priredili »oceanskemu letalu« proti lastni vojski Corriganu. Tisk je posvetil mlademu možu celostranske slike in po več strani člankov.

O navdušenosti in prešernosti Newyorčanov nam nazorno govorijo podatki mestnega urada za čiščenje ulic. Po teh podatkih so rabili delavci po sprejemu več ur, da so pospravili papirne odrezke, ki so jih ljudje metali z oken nebotičnikov, ko se je Corrigan v slavnostnem sprejedu vozil proti mestni hiši. Težje teh papirčkov so ocenili, kakor ob vseh podobnih izrednih prilikah, na 1900 ton, dočim jih je bilo ob sprejemu Lindbergha po njegovem epohalnem poletu čez Ocean »samo« 1750 ton!

Corrigan je v ostalem zavoljo navala navdušenih častilcev na njegov voz dobil težko poškodbo na prsih. Ta poškodba je prekinila za nekaj časa nadaljnji program sprejemov. Moral je namreč za nekoliko ur

v posteljo. K temu intermezzu poročajo, da je Corrigan pred hotelom stopil iz svojega voza. Tedaj so množice predrele kordon in navale nanj. V trenutku je bil tako za klinjen v množico, da se ni mogel ganiti. Policija si je z nasiljem utrla pot do njega in ga osvobodila. Corrigan se baje boji, da so mu ljudje pri tej priliki zlomili dve rebri.

Kakor smo že poročali, je »klub lažnivcev« v Los Angelesu »zračnega ciganca« zavoljo njegovih pripovedi ob prihodu na Irsko imenoval za svojega častnega člana. Predsednik tega kluba ga je nazval »največjega lažnivca na svetu«. Do tega naslova je prišel, ker je ob svojem pristanku na Irskem dejal, da je v Kaliforniji, ne pa na Irskem. Ljudje so se božansko zabavali tudi nad njegovim pripovedovanjem, da mu je kompas po poti »norek« in da se lednih sveč na svojem aparatu ni bal, ker je bil vzel s seboj tri metre dolgo palico, da bi jih odbijal. Vse te vesele laži so mu priskrbele častno članstvo v klubu lažnivcev.

Kitajska ima samo 250 milijonov prebivalcev

Pozornost vzbujajoč članek francoskega učenjaka

V nekem francoskem listu objavlja dr. A. Legendre, znanstvenik, ki velja za avtoriteto v vprašanjih Kitajske, članek, v katerem trdi, da šteje prebivalstvo te dežele samo 250 milijonov duš, ne pa 485 milijonov, kakor običajno mislijo.

Odprava k »beli lisi«

Iz danske prestolnice je odpotovala te dni odprava, ki obišče Grenlandsko in ki si je zastavila posebno zanimivo nalogo. Mladi vodja te odprave, Knuth, in urednik Muncck nameravata raziskati belo liso na grenlandskih kartah, pamreč Pearyjevo deželo.

Pri tem hočeta najti odgovor na arheološko in etnografsko vprašanje, kako so prišli Eskimi do severne Vzhodne Grenlandije. Menijo, da so potovali preko Pearyjeve dežele in da se da s to preselitvijo pojasniti, da je v štirinajstem in petnajstem stoletju cvetoča eskimska kultura v ozemlju Thule nenadno izginila.

Tok žarečega stekla

V neki steklarni v francoskem kraju Rive-de-Gier se je pripetila huda nesreča. Zavoljo velikanske vročine se je razpočila ena izmed peči, v kateri so talili steklo, in s silnim trščem se je zlila prava reka žarečega stekla skozi delavnice, ki so se deloma zrúšile, deloma pa postale plen požara. Med delavstvom je nastala strašna panika, toda človeške žrtve ni bilo po čudežu nobene.

Škoda zaradi potresa

Iz Aten poročajo, da je zadnji potres na Grškem porušil 1340 hiš. Za pozidanje porušeni domov bo treba nad 50 milijonov drahem. Človeških žrtev je bilo 58.

Za Francoze, ki so morali zapustiti Španijo

Francoska poštna uprava je spravila v promet novo znamko za 65 centimov. Prodajala pa se bo po 125 cent, nje izkupiček pa pojde v prid francoskim beguncem iz Španije.

A NEKDOTA

Napoleon je priselne odgovore pri drugih cenil, a tudi sam si jih je pogostoma privoščil. Nekega dne je prišel k njemu mlad častnik in ga prosil za napredovanje, češ: »Mislim, da sem izrezan iz istega lesa, iz katerega se delajo sposobni višji častniki.« — »Nu, dobro,« je odgovoril Napoleon, »ko bom potreboval višjega častnika iz lesa, se obrnem na vas.«

VSAK DAN ENA

Za božjo voljo! Mici, gospod mi pravkar sporoča, da je ustrelil ogromnega ki- (Passing Show)

Štiri očarljive ameriške mladenke preživljajo počitniške dneve v kopališču Miami na Floridi

Kulturni pregled

K. Stanislavskij

Svojemu staremu prijatelju Fedorju Šaljapinu je po krajšem presledku sledil v večnost eden izmed velikih in uspešnih reformatorjev ruskega gledališča Konstantin Stanislavskij (Konstantin Sergejev Aleksijejev). L. 1863 v Moskvi rojen, potomec premožne rodbine »kupcov«, sin patriarhalnega Rusa in vnuk francoske igralkice Varleyeve, je že zgodaj občutil globoko zanimanje za »deske, ki poimenjujejo svet«. Posvetil se je ne le praktičnemu režiserstvu, marveč tudi teoretičnemu razlaganju dramske literature in problemov dramaturgije. Stanislavskij je kmalu zaslovel v moskovskih kulturnih krogih kot »gledališki človek« izredno finega čuta za odsko stvarnost, kot novotar temeljito podprtih pogledov na nove naloge dramatike in zlasti še na umetnost odsko uprizoritve.

Velik dan v življenju Stanislavskega je bil tisti dan 1. 1897, ko sta z Vlad. Nemirovič-Dančenkom napravila podlago za skupno delo, t. j. za ustanovitve neodvisnega gledališča, ki bi se strogo podredilo njunemu nazivanju in njunim skupno izdelanim načelom umetniške igre. Sporazum med tema dvema gledališkima teoretikoma in praktikoma je obrodil mnogo sadu in je po pravici načel novo poglavje v zgodovini ruske gledališke umetnosti. Neodvisno gledališče, ki se je predvsem podredilo Stanislavskemu, je dobilo ime Moskovski hudožestvenij teater — Moskovsko umetnostno gledališče. V ruski gledališki kulturi je le malo preobratov toliko pomena. »Hudožestveniki« so postali v teku časa ena najboljših gledaliških skupin na svetu. To, kar so dajali s svojo igro, je po svoji čudoviti polnosti prekašalo vse pojme o realistični sceni. V njihovem odskem realizmu je bilo več kakor resničnosti: bilo je umetnostno doživljeno, v krasno ansambelsko igro zajeto življenje. Hudožestveniki sicer niso takoj prepričali gledalcev, ki so bili preveč vajeni patetičnih teatarskih gest in slikovitega dekora. Toda po nekaterih danes že zgodovinsko slavni uprizoritvah se jim je odprla pot k pravi trumfom.

K. Stanislavskij je spisal o svojem gledališkem življenju eno najdragocenejših memoarskih del te vrste »Moje življenje v umetnosti«. Tu se posebno lepa tista poglavja, v katerih pripovedujejo o začetkih in prvih bojih Hudožestvenega gledališča s tradicionalnim okusom, z nasopirjenjo, neresnim teatraliko na odru. Mnogo takih spominov je ohranjen tudi v korespondenci pisatelja A. P. Čehova in v spominih

nih nekaterih vodilnih igralcev MHT. Ko so Hudožestveniki prinesli tudi k nam, čeprav že v nekoliko razrednjeni obliki, poesijo svojega odskega realizma, je bila v naših listih pogostejše beseda o metodah in načelih danes že pokojnega Stanislavskega. Znano je, da je ta genialni dramaturg dosegel odsko popolnost svojega ansambla samo z radikalnimi sredstvi, ki se niso ustavile niti pred pragom zasebnega življenja in osebne svobode. Podredil je svoje sodelavce železni disciplini, ne da bi zaradi tega zatrl njihovo individualnost. Gledališko delo je pojmoval sila resno in zahteval zanj takih priprav, kakor jih zahteva versko udejstvovanje. Ustvaril je iz gledališča svetliše, vendar ne tako, da bi ga povzdignil nad stvarnost in njene zakone. Uprizoritve Čehovljevih in Gorkega dram so ostale vsem, ki so jih kdaj videli, še desetletja v topli spominu, za katerim ostaja no staljša kakor za krasnimi kraji in močnimi doživljaji. »Tri sestre«, »Na dnju«, »Striček Vanja«, »Češnjev vrtec...« koliko čudovitih gledaliških večerov! Že l. 1906 je šel MHT na turneji po Evropi in imel tudi tam, kjer ljudje niso razumeli niti besede ruski, vprav trijumfalne uspehe. Pisali so o razodetjih, o višku, ki ga ni več mogoče prekašati i. t. d. Stanislavskega odsko linija ni sicer ostala ves čas ista, saj je v poznejših letih popravljal realizem s psihologijo in pozicijo, enotna pa je ostala njegova osebnost in ista je bila njegova vera v poslanstvo gledališča.

Po veliki revoluciji so rusko gledališče obvladale nove smeri in z njimi nove individualnosti, kakor sta Meyerhold in Tairov. Eksperimente so delali na drugi podlagi, v luči novih idej in z izkušnjami, ki so jih prinesla zlasti nova tehnična sredstva. Stanislavskij in Dančenko nista več stala v ospredju, vendar je tudi novi režim priznal zasluge obeh mojstrov za razvoj ruskega gledališča. Nekdanji slavni »Hudožestveniki«, ki so igrali »Strička Vanjo«, so se razkopili po vsej Evropi, le nekateri so varovali v Moskvi tradicijo MHT in jo skušali prilagoditi novemu življenjskemu stilu, novi socialni stvarnosti. Med njimi je bil tudi Stanislavskij, ki je sedaj zaključil svojo življenjsko pot. V zadnjih letih je lahko spoznal, da je tudi mnogo mlajši Meyerhold doigral in stopil v ozadje. Tako je življenje. Lahko je pa spoznal še to, da kvas hudožestveniških idej ni meril še vedno učinkuje v razvoju ruske gledališke umetnosti.

Zapiski

Zagrebski »Književnik« o češkoslovaški. Znana hrvatska revija »Književnik«, ki izhaja v redakciji Milana Durmana, je pravkar izdala 7. in 8. zvezek posvečen v celoti češkoslovaški republiki ob njeni dvajsetletnici. Urednik je napisal za to številko uvodnik »Temelji naše solidarnosti s Češkoslovačkom«. Ti temelji so trije: sentimentalno-romantični, ideološki in realno politični. Durman označuje vsakega izmed njih. Med ostalimi članki ustejno zanimati pripevki Adama Pribečevića, dr. Srgjana Busaviljevića, Setona Watsona, dr. Ivana Esliha, dr. B. Adžija, B. Vračarovića in drugih. Bratko Kreft je prispeval pregled delovanja vodilnih praških gledališč. Med članki so tudi značilni odlomki iz spisov prezidenta dr. E. Beneša in pisatelja Karla Čapka. Obilni so prevodi iz poezije in lepe proze. Tu so zastopani Josef Hora, Jaroslav Seifert, Petr Bezruč, Fr. Halas, Anton Sovar, Jiří Wolker, V. Nezval, Stanislav K. Neumann, Milo Urban, Vladislav Vančura, Karel Nový in Ivan Olbracht. Zanimiva je tudi vrsta intervjuov, ki jih je Vlad. Jurčič opravil s češkimi in slovaškimi pisatelji. Vzpodbuda je bibliografija čeških in slovaških del, ki so prevedena na srbski ali hrvatski jezik. (Upoštevane so samo povojne izdaje, vendar so tudi tu ostale nekatere očitne vrzeli). Češkoslovaški zvezek hrvatskega »Književnika« je pomenljiv dosežek k spoznavanju Češkoslovaške, njenih problemov in njene duhovne kulture. Publikacija je tem važnejša, ker je izšla v hrvatskem kulturnem krogu, kjer so se včasih oglašali kaj enostranski, krivični in neakcijski nazorji o CSR (prim. pisavo »Hrvatske smotere«). Želeli bi bilo da bi se tudi slovenske revije v podobni obliki spomnile dvajsetletnice CSR, ne da bi pri tem kajpak pozabile na dvajsetletnico Jugoslavije.

Slovaški literarni mesečnik o jugoslovenski literaturi. »Venkov« poroča, da je glasilo Slovaške matice, mesečnik »Slovenske pohľady« posvetilo najnovejšo dvojno številko jugoslovenski literaturi. Zvezek obsega vrsto prevodov in več orisov naših slovstev. Tako prikazuje slovensko literarno sodobnost dr. Tine Debeljak.

70 letnica Paula Claudela. 6. t. m. je minilo sedemdeset let, kar se je rodil v Ville-neuve sur Fin znameniti francoski pesnik Claudel. Še vedno neumorno delujoči mistik in poveljevalec srednjega veka se je uveljavil v slovstvu svoje domovine predvsem kot dramatik, v drugi vrsti pa kot pesnik čisto svojskega izraza, ki so ga stilistično inspirirali ev. »pismo stari latinski obredniki in srednjeveški religiozni pisatelji. Izmed Claudelovih dram je pri nas najbolj znano »Oznanjenje Mariji Devici«, ki ga je prevedel Anton Debeljak. V tej drami obuja skrivnostno lepoto srednjega veka in njegovih gotičnih katedral. V zadnjih letih je vzbudila posebno pozornost Claudelova drama o Krištofu Kolumbu, katere besedilo je francoski modernist Mihail uporabil za svojo tehnično in glasbeno drzno, v vsakem pogledu avantgardno opero. Ta pesnik hilen in sodobnih pesalnov je bil dolga leta v francoski konzularni in diplomatski službi. Vzhod mu je navdihnil fino izbrušene črte »Poznanje vzhoda«. Po vojni je bil poslanik v Tokiju, Washingtonu in Bruxellesu. Odtod je stopil v pokoj, ki ga pa po sveča intenzivnemu literarnemu delu.

Angleški pisatelj W. B. Maxwell je umrl v Londonu, star 78 let.

Nova sovjetska opera s patriotično vsebino. Sovjetski skladatelj Leon Knipper je na podlagi Pavlenkovega romana »Na daljnem vzhodu grm« izdelal opero, ki jo odlikuje izrazito patriotična ruska, narodno-obrambna tendenca. Imenuje se »Vzhajajoče

sonce« in kaže konflikte na rusko-japonski meji. Aktualna tema priča obenem o vedno večjem prodiranju nacionalnih in patriotskih idej v novo sovjetsko rusko tvorbo.

Sofijski obzornik »Slavjanska beseda« je prinesel v pravkar izišem tretjem zvezku poleg prevodov iz poezije Iv. Bunina in člankov o pokojnem Šaljapinu sestavek o češko-bolgarskem slikarju, pred meseci umrlem Ivanu Mrkvičju. Zanimiv je tudi članek bivšega generalnega konzula Dimi-

S P O R T

Šala in resnica o ženski tekmi
Ženski nogomet je za zabavo, ni pa primeren za sportno udejstvovanje

Ljubljana, 8. avgusta

Pa smo le dočakali! Včeraj smo imeli prliko videti, kako so igrali nogomet naši predniki. V dovršeni obliki so ga nam predvajale moderne žene in dekleta. Prikazovanje je bilo vzorno. S tempom časovne leče so se pred nami odigrali dogodki, da jim je lahko sledil tudi lajik. Videli smo prve početke udarjanja žoge z nogo v najprimitivnejši obliki. Seveda noga ni zmerom zadel žogo, toda tako je bilo tudi pri naših prednikih. Cistih strelav takrat še niso poznali, prevladoval je tako imenovani »kvargelj«, kakor imenujemo v sodobnem nogometnem žargonu strel, ki mu ne vesta ne odposiljatelj, ne naslovijeneč točne smeri. To je prepuščeno žogi, ki si lahko po svobodni izbiri določi svojo pot. Občudovali smo tudi prve znake razumnosti v nogometu: žoga naj leti v določeno smer. Danes pravimo temu kombinacija. Naši predniki so posvečali pažnjo tudi nogometni tehniki. »Stoping« ni lahka zadeva, pa so ga naša vrla dekleta kljub temu razmeroma dobro obvladale. Kakor na filmskem traku so se pred našimi začudenimi pogledi kazali zlati časi nekdanjega nogometa, ko je veljal »oxford« za višek nogometne tehnike. Leva zveza Brna je nekajkrat krasno nakazala ta udarec, žal je letela žoga komaj 5 m previsoko in približno 10 m vstran ter je ni bilo mogoče doseči z nogo. Kljub temu smo bili zadovoljni, saj smo bili priča problemov, s katerimi so se borili pradedje, ko so orali nogometno ledino. Naši predniki so bili menda tudi nepreračunljivi in v gotovem pogledu izredno trmast. Nikakor niso mogli doumeti fizikalnega zakona, ki ga danes pozna vsak otrok, da namreč istočasno na istem mestu ne moreta biti dve telesi. Po vsej sili so hoteli »driblati« kar skozi nasprotnika. Priznati moramo obema enajstorikoma, da so nam ta del nogometne zgodovine pokazale dovršeno. In potem razantni start! Dih nam je zastajal ob pogledu na silovito brzino. Kajpak je bilo to mogoče le s časovno lečo, ki se je skozi vso tekmo vlekla kakor rdeča nit. Menda je berlinski olimpijski film v tem pogledu nenadkriljiv — pri nas ga žal še nismo videli — toda prepričani smo, da so posnetki s časovno lečo v tem filmu v primeri z današnjim prikazom, samo senca.

Bilzu 900 gledalcev je bilo priča edinstvenemu dogodku na zelenem polju ljubljanskem. V začetku so bile zastopnice Brna v premoči in so diktrale »peklenjske« tempo. Prvi gol je bil plod krasne kombinacije notranjega tria Brna in obrambe Zagrebčan. Žoga je »bliskovito« letela od napadalke do branilke in se je končno znašla v mreži. Spet so bile Moravanke v napadu. Idealen »kvargelj« je spravil žogo visoko proti nebu, žal pa je zagrebška pla-

trija Jovova »Srbija in Bolgarija«, kakor tudi dr. Hr. Gjulmetova prispevek »Na beograjskem sejmu«.

O Milanu Bakiću prinaša »Meridiano di Roma« v številki z dne 7. t. m. informativni sestavek iz peresa Luigijs Salvinija, ki je tudi prevel kot primer pesniške umetnosti pokojnega poeta in nekdanjega rimskega poslanika Jugoslavije »Iskreno pesme«.

Spomina avtorja »Marije Kožuhovec«. Francozi v daljni Kanadi slave letošnje polletje spomin pisatelja Louisa Hémona, ki je umrl pred 25. leti. Ta Francoz je ovekovečil sebe in francoske kmetije v Kanadi z eno najlepših kmetijskih povesti v francoski literaturi »Maria Chapdelaine«, ki jo je dr. Anton Debeljak pred leti prevedel v slovenščino z naslovom »Marija Kožuhova«. Hémon je bil po rodu Bretovec, ki pa ga je usoda zanesla v Kanado. Tu je o njeni trdi zemlji in francoskem naseljenju, ki jo obdeluje, napisal knjigo nenavadno močnega naturalističnega značaja. Hémonova pripovedna mojstrovina, ki je danes tako znamenita, da obstoji »La Société des Amis de Maria Chapdelaine« (Društvo prijateljev Marije Kožuhovec), izprva ni ogrela občinstva. Citateli so Hémonu očitali, da prikazuje kanadskega Francoza pretirano s temnimi barvami. Kritika pa je takoj opazila lepote in odlike te knjige, ki jo danes uvrščajo med najizrazitejše sadove francoskega ruralističnega stremljenja in obenem med izraze toplih vezi, ki družijo francoske naselbine v Kanadi s staro domovino.

Kateri italijanske književne novote najbolj zanimajo? Iz tedenskega pregleda, ki ga prinaša o prodaji novih italijanskih knjig »Meridiano di Roma«, posnemamo, da izmed leposlovnih del najbolj zanima Brocchijev novi roman »Tramonto delle stelle«. Izmed esejističnih ali poučnih spisov je še vedno na prvem mestu senzacionalni življenjski »Annunzia« (»Vija segreda di d'Annunzio«), ki ga je bil spisal dolgoletni tajnik »snežniškega« vojvode Tom Antongini.

Ljubko Babič, Pod italskim nebom. Ljubka knjižica na neseh sto straneh, ki je izšla v Mali knjižnici Matice Hrvatske, je v sezoni potovanja in turističnega šliva dvojno aktualna. Eden najpomembnejših hrvatskih slikarjev je v esejski obliki obdelal vtiske iz Italije. Ljubko Babič je že ponovno opozoril na svoje spretno in fino kultivirano perlo. Njegova zgodovina novejših hrvatske umetnosti je delo, v katerem se z lepim uspehom združujejo znanstvenik, literat in likovnik; te tri sestavine nahajamo le pri redkih pisih takih knjig, odtod mnoge posebne kvalitete in značilnosti dosedanjega največjega spisa Ljube Babića. V knjižici »Pod italskim nebom« je ostal pisec pesnik in slikar. Pesniške elemente zaznavamo v oblikovanju slikarjevih izrazitih slikarskih vtiskov, predvsem v stilistični kvaliteti, ki kaže Babičevu za slikarja kar nenavadno kulturo besednega izraza. Po tolikih pisih, ki so zapustili o Italiji potpisnata dela trajne vrednosti, je Babičeva knjižica delo, ki daleč prekaša reportaže in se pridružuje najboljšemu, kar obstoji vsaj na slovenskem jugu o opevani deželi sonca in umetnosti. Poglavitna značilnost Babičevih potopisnih esejev je njegovo čisto likovno, za barvitost in oblikovno slikovitost vidnih stvari dovtorno opazovanje italijanske prirode, mest in umetniških naprav. Babič opisuje predvsem Florenco Rim in Benetke, nenavadno svež pa je tudi njegov opis Caprija v sestavku »Tarantelle, danza galaj«. Onim, ki so potovali po teh mestih, bo čitane Babičevih impresij nudilo poseben užitek.

volasa branilka uporabila trik hazenašice in ujeta žogo z roko. Sodnik je neusmiljeno pokazal na belo točko 11 m od gola in že je bilo 2 : 0 za Brno. Zagrebčanke pa niso klonile. Marica Cimpermanova, ki so jo Ljubljanci kot staro znanko nenehoma vzpodbujali, je v solo teku znižala na 2 : 1. Kmalu nato je bivša rekorderka v metu kroglice, Bernikova Fanci, v drugič potresla nasprotno mrežo. Po odmoru se stanje ni več izpremenilo. Žoga je postajala vse preveč izvjevala in tudi strel, čeprav so bili izredno ostr, niso hoteli doseči golove črte.

Gledalci so se izredno zabavali. Na tribuni smo opazili nekdanje nogometne zvezdnike in internacionalce, kakor Perško in Ferderberja. Zlasti slednji je bil zelo navdušen in je ves čas hrabil Zagrebčanke. Tudi pred koncem je tišino na igrišču zmotil otroški jok. Pa je otroka nekdo potolažil, češ, samo malo počakaj, saj bo mamica takoj tukaj. In res je sodnik odzvižgal in je dete steklo za mamico v garderobo.

Ženska nogometna tekma, ki je precej razgibane naše sportne duhove, je zdaj srečno za nami. Gledalci te nove nogometne prireditve so zapuščali igrišče zelo različnih razvorov: nekateri, češ da ta igra ni za žensko, nekateri, češ naj imajo veselje, brčanja in tekana za žogo tudi dekleta, nekateri, češ da je ta reč slednjič prav prijetno zabavna in še drugače. Bilo je razprav kakor po največjem sportnem dogodku.

Ne glede na vse, kar smo videli in slišali na tej tekmi, pa se mi odločno postavljamo v tabor onih, ki trdijo, da nogometna igra ni primerna za žensko mladino. Saj je še cela vrsta drugih sportnih panog, v katerih tudi ženska mladina lahko dobi primerno priliko za udejstvovanje. Sploh je nerazumljivo, zakaj pešiča že tako maloštevilnih žensk v našem sportu sili v panogo, ki še med moškimi ne spada med najbolj neoporečne, bodisi s telesno ali duševno vzgojno strani.

Naša ženska mladina premalo goji sporte, našim dekletom je treba gibanja na zraku in soncu ter v prosti naravi, toda nogometno igrišče in naporno igro z žogo na njem naj prepusti moškimi. To velja tudi za onih nekaj, ki so prepričane, da jim delamo krivico... Če ne morejo drugače, naj se enkrat pomešajo med gledalce in slednjič nikoli več ne bodo med igralci!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Evropski rekorder Abarth — na Ljubelju?

Za velike gorske motociklistične dirke je vsak dan večje zanimanje

Tajništvo Motokluba Ilirije nas obvešča, da je pravkar prejelo brzojavko svetovnozanega rekorderja Italijana Carla Abartha, ki je trenutno v Švici in zahteva takoj razpis in prerez ljubeljske tekmovalne proge, ker bi se rad udeležil jubilejne mednarodne motodirke na Ljubelju, 15. t. m.

Carlo Abarth je vozač svetovnega kova, za kategorijo sportnih motorjev s prikolico. V zadnjih dveh letih čitamo njegovo ime na čelu rezultatov vseh največjih svetovnih dirk. — Kakor znano pa je vrhovna evropska motociklistična federacija odredila, da se letos poslednja vozi na dirkah s prikolicami, ker se v tej kategoriji dogaja preveč nesreč. Tako je mojstru motorja s prikolico Abarthu letos zadnjič dana prilika, da pokaže svojo vratolomno drznost in to je tudi vzrok, da se udeležuje skoro vseh večjih dirk.

Abarthova udeležba na Ljubelju bo za ljubeljsko prireditelstvo največja pridobitev, saj nam bo tu dana prilika gledati svetovnega mojstra v smrtonemarni borbi za sekundo.

Tajništvo Ilirije mu je vse željene ljubeljske načrte odposlalo z račno pošto in z zanimanjem pričakuje prijavo »mojstra prikolic« Abartha.

Do dirke je še — 6 dni!

Še o jubileju Kluba slov. kolesarjev v Celju

Celje, 8. avgusta

Klub slovenskih kolesarjev v Celju je slavil v nedeljo svojo 40-letnico. Ob tej priliki je bila prirejena 18. zvezdna kolesarska dirka v Celje, o kateri smo poročali že v ponedeljski izdaji »Jutra«.

Ob 11.30 se je začela v Narodnem domu slavnostna seja Kluba slovenskih kolesarjev v Celju.

Predsednik Kluba g. Mirko Fajš je pozdravil navzoče zastopnike civilnih in vojaških oblastev, predvsem župana g. Mihelčiča, zastopnika sreskega načelstva g. Rejo, zastopnika komandanta mesta g. kapetana Ilića, zastopnika komandanta vojaškega okrožja g. kapetana Barkovića, zastopnika komandanta 39. pp. g. kapetana Živkovića, glavnega tajnika Koturskega saveza g. Ferrarija, častnega člana in ustanovitelja kluba, učitelja v p. g. Franja Kranjca, ustanovnega člana kluba g. Franja Jošta, predstavnike ljubljanskega in mariborskega kolesarskega podsaveza in celjskih sportnih klubov ter ustanovitelja zvezdnih dirk v Celje in velikega kolesarskega organizatorja, klubovega častnega člana g. Jakoba Gorjancja in vse ostale udeležence. V svojem poročilu je predsednik omenil, da manjka klubu kronika, ker so bili njegovi spisi med svetovno vojno uničeni. Klub je bil ustanovljen 1. 1898, kot odsek celjskega Sokola in se je 1. 1903. osamosvojil. Kljub velikim oviram se je uspešno udeleževal kot nacionalna sportna organizacija. Neovirano udeležujočanje je bilo klubu omogočeno, šele po osvoboditvi. Predsedniku g. Fajšu je v zadnjih letih uspešno zagotoviti klubu nadaljnji obstoj in krepko udeleževanje, tako da pristojni forumi danes upoštevajo in cenijo celjski kolesarski sport. V Celju bi bilo potrebno urediti moderno kolesarsko dirkališče, celjski kolesarski sport pa bi naj bil deležen večjega razumevanja in primerne podpore občine in drugih činiteljev ter javnosti.

S slavnostno sejo sta bili poslani vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. in pozdravna brzojavka ministru za telesno vzgojo dr. Miletiću.

Častni član in ustanovitelj kluba učitelj v p. g. Franjo Kranjc je iznesel nekaj spominov na delovanje kluba od ustanovitve do pričetka svetovne vojne. Ustanovitev kluba je bila ideja pokojnega odvetnika in narodnjaka dr. Josipa Vrečka. V klubu so se že v prvih letih z veliko vmeno udeleževali narodnjaki dr. Josip Serbec, dr. Ivan Dečko, Peter Majdič, dr. Fran Mayer, dr. Juro Hrašovec in drugi. Prvi predsednik kluba je bil dr. Josip Vrečko, drugi dr. Mayer, tretji pa g. Franjo Kranjc. Klub je prijel izlete in dirke na Vransko, v št. Jurij ob juž. žel., v Ljubljano, Zagreb in razne druge kraje in se z uspehom udeleževal kot nacionalna sportna organizacija. Govornik je ob zaključku želel klubu plodono udeleževanje v korist domovine in države.

Klubov častni član g. Jakob Gorjanc, pionir slovenskega kolesarskega sporta, je poudaril, da se vrši slavnostna seja na onih posvečenih narodnih tleh Narodnega doma, kjer so se pred desetletji zbirali poleg slovenskih narodnjakov tudi slovenski kolesarji. Takrat so hoteli osnovati Zvezo jugoslovenskih kolesarjev. Ker pa avstrijske oblasti tega niso dovolile, se je osnovala Zveza slovenskih kolesarjev. V Savinjski dolini je bilo mnogo zavednih slovenskih kolesarjev, ki so se morali udeleževati samo »ho in na skrivaj, ker so narodni nasprotniki na vse načine ovirali njihovo delo. Zveza slovenskih kolesarjev je priredila 8. avgusta 1897. kolesarsko dirko na progi Trst—Celje, na kateri si je takrat priboril prvenstvo g. Jakob Gorjanc. Takrat so pričakovali narodni nasprotniki slovenske kolesarje zunaj Celja s koli, poleni in žebli. Gosp. Gorjancja so morali spremljati orožniki do Narodnega doma, ki ga je oblegala renegatska drhal. Tudi zvečer so morali orožniki spremljati Gorjancja do kolodvora. Že takrat je vladalo iskreno prijateljstvo in tesno sodelovanje med ljubljanskimi in celjskimi slovenskimi kolesarji. Ob zaključku je govornik apeliral na predsednika g. Fajša, naj tudi nadalje skrbi za prosep in napredek Kluba slov. kolesarjev v Celju.

Nato so čestitali klubu ob jubileju gg. župan Mihelčič in imenu mestne občine, Reja in imenu sreskega načelstva, kapetan Barković in imenu predstavnikov vojske in tajnik mariborskega kolesarskega podsaveza g. Rudolf Steinbühler, ki je izročil klubu lepo spominsko darilo podsaveza.

Ob zaključku je predsednik g. Fajš razglasil glavne rezultate zvezdnih dirk in izročil lepe pokale, ki so bili dodelani za zmagovalca na vsaki progi.

Razpis

plavalnega prvenstva ljubljanskega podsaveza v ljubljanski koleziji

Prvenstvo LPP za leto 1938 bo v soboto 20 in v nedeljo 21. avgusta v sportnem kopališču v Koleziji v Ljubljani. Prvi dan bodo predelovanja, drugi dan finala.

tekmovalnja. Pričetek v soboto ob 13. h, nedeljo ob 9. dopoldne.

Sporod: 50 m prosto juniorji, 50 m prosto seniorke, 100 m prsno juniorji, 100 m hrbtno seniorji, 200 m prosto seniorji, 3x50 m mešano juniorke, 4x50 m prosto juniorji, 100 m hrbtno juniorji, 50 m prosto juniorke, 100 m prosto seniorji, 100 metrov prsno juniorji, 50 m hrbtno juniorke, 100 m prsno juniorke, 4x50 m seniorji, 200 m prosto juniorji, waterpolo.

Pravico udeležbe imajo vsi klubi člani LPP, ki so poravnali vse svoje obveznosti napram savezu in podsavezu, s svojimi verificiranimi tekmovalci. Tekmovalci, ki so v katerikoli disciplini startali na kateremkoli delu drž. prvenstva, na podsaveznem prvenstvu ne smejo startati. V juniorskih disciplinah smejo startati samo oni, ki so rojeni leta 1920 ali kasneje, ostali so seniorji. Vsak klub mora za poddino točko prijavit neomejeno število tekmovalcev, toda samo eno waterpolo moštvo. V waterpolu startajo lahko samo seniorji.

Skoči bodo v kopališču Ilirije v ponedeljek 22. avgusta. Skoči: juniorke skakačo tri poljubne skoke, višina 3 m, juniorji 4 poljubne skoke iz najmanj dveh različnih skupin, višina 3 d. Seniorji 6 poljubnih skokov iz najmanj treh različnih skupin, višina 3 m ali 5 (poljubno). Vsi skoči morajo biti izbrani iz tabel pravilnika za skoke JPS. Prijavnina znaša za osebo in točko 2 din za stafeto 5 din, za waterpolo moštvo 20 din.

Prijave je poslali najkasneje do 18. avgusta do 18. tajnika LPP (Jesth Jutič, Ljubljana, Florjanska 42.).

Vse zakasnele prijave in prijave brez prijavnine se ne bodo upoštevale.

Kovač je premagal Smerduja 6 : 3, 2 : 6, 8 : 6. Včerajšnja kvalifikacijska tekma med Ilirijanom Smerdujem in Kovačem (HASK) je bila po dramatični dvurni borbi končala z zmago Zagrebčanov. S to zmago se je Kovač kvalificiral za reprezentanco, ki bo nastopila konec tedna v Varšavi v tekmi za srednjeevropski pokal. Oba igrača sta bila ves čas povsem enakovredna, vendar se je pri Smerduju pokazala utrujenost od napornega tekmovanja za drž. prvenstvo in ni nudil običajne ostre igre. Moštvo, ki je določeno za tekmo s Poljsko je sedaj naslednje: Mitlić, Radovanović, Kukuljević II. Kovač, verjetno bošta odstopovala kot rezervi tudi oboleli Palada in Smerdu. Ekipa odputuje drevi.

SK Reka: Drevi ob 20. seja upravne odbora v gostilni Oblik na Tržaški cesti. ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 18. strogo obvezen trening I. in II. skupine. Načelnik.

R A D I O

Torek 9. avgusta

Ljubljana, 12: Vsakemu nekaj (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Vesel opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Problem graditve naših cest (inz. E. Udovč). 19.50: Deset minut zabave. — 20: Plošče. — 20.10: Umetnostni spomeniki na Dolenjskem (g. Jože Gregorič). — 20.30: Koncert zbora konservatoristov iz Prage. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Iz dobrih starih časov

Sreda 10. avgusta

Ljubljana 12: Uverture (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.15: Polke in valčki (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Koncert Radijskega orkestra. — 18.40: Mladinska ura: Opazuj in poskušaj (prof. M. Adlešič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Predavanje inspekcije drž. obrambe. — 19.50: Plošče. — 20: Pevski koncert g. Jožeta Gostiča, pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 20.40: Podokniče (plošče). — 21: Koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert dveh kitar (gg. Antunovič in Haršlag).

Boegrad 17.20: Orkester in plošče. — 20: Petje in humor. — 21.30: Srbske in ruske pesmi. — Zagreb 20: Prensos iz Ljubljane. — 22: Ples. — Praga 19.30: Operni prenos. — 22.15: Lahka glasba s plošč. — Varšava 19.30: Lahka godba in ples. — 21.10: Chopinove skladbe. — 22: Plošče. — Sofia 19.15: Prensos opere »Aida«. — 22.10: Pester spored. — Dunaj 12: Ples. — 16: Orkestralni koncert. — 18.20: Mozartove in Wolfve skladbe. — 20.15: Družabni večer za mladino. — 22.30: Dunajska glasba. — 23: Lahka godba. — 1.00: Kakor München. — Berlin 19: Glasba za zabavo. — 20.10: Pester spored. — 22.30: Lahka in plesna muzika.

Rečem Vam: TA HRANA ZA KOŽO Z BIOCELOM JE ČUDOVITA!

To dokazuje da se koža hrani

Moj zdravnik mi je dejal, da se Bioceol, vsebovan v tej posebni hrani za kožo, pridobiva iz skrbno izbranih mladih živali. Globoko prodre v kožo in dovaja ji hrano, ki je potrebna, da postane čvrsta, sveža in mlada. Bioceol je iznašel neki glasoviti profesor dunajskega vseučilišča. Zdjaj je Bioceol kombiniran z rožnato kremo Tokalon baš v pravem razmerju, da lahko redi kožno tkivo. Uporabljaite to kremo zvečer, jutraj pa uporabljajte belo kremo Tokalon. V 3 dneh Vam bo pokazala pot, da se rešite napak svoje polti in ohlapnih mišic lica. Pri poizkusih, ki jih je dr. Stejskal napravil na kliniki dunajskega vseučilišča pri žensh od 55 do 72 let, so gube izginele v roku šestih tednov.

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

Globoko pod sabo je zdaj zagledal poslopja na farmi Bruceja Westa. Bila je široka, lahno valovita ravan, prerazla z bujno travo, povsod, kjer je prihajala voda na dan, so se zbirale skupine dreves. Podoba je bila, da farma ni tako obilno namakana kakor Zoraidino posestvo, a je bila vendar dovolj plodna, da je priklenila nase pogled poznavalca. Lepih, ravnih polj je bilo na pretek, a kar je bilo glavno — farma je ležala čisto na samem. Kdor je bil tu doma, njemu je bilo daleč do razburilivega direndaja sveta. Kdo bi se torej čudil, da je bil Bruce tako navdušen za svoj dom? Gore in griči so obkrožali njegovo posestvo, visoki, kakor da svod počiva na njih. Ko je Kendrick tako jezdil dalje, mu je prišla njegova najdražja pesem na ustre: Sirna je zemlja, sinje nebo — počakajna, draga, da bo solnce zašlo.

»Dvajset milj daleč skozi samo tatinsko in roparsko drhal«, si je rekel na tihem. »Nobene pregraje, ki bi človeku zapirala pot. Da, ta dežela je paradiz, kolikor ni pekel zrasel iz nje. Nobena reč ni tu napol, nobene sentimentalnosti nikjer.« A iznenada se mu je pomračil obraz. »Uboga mala stvarca«, je rekel. »Če bi mi Bruce lahko dal samo

26 pol dučata vrlih cowboyev, takšnih, da se tudi vraga ne boje!

A njegova upanja v tej smeri niso letela visoko. In ko je trčil na prvega izmed Westovih ljudi, so mu dodobra splahnela. Bil je Indijane ali kvečjemu mestic, sršeh črnih las, trdih potez, oči kakor kamen. Kendrick ga je poklical; okrenil se je v sedlu in počakal.

»Kje pa je Bruce West?« je vprašal. V odgovor je človek malomarno dvignil roko in pokazal po dolini navzgor. Ust pa ni izvil odpreti. »Gracias, amigo«, se je nasmešnil Kendrick in jeznil dalje.

Živ krst v Spodnji Kaliforniji bi ne utegnil biti tako presenečen, kakor je bil Bruce West, ko je Kendrick iznenada obstal pred njim. Bil je pravkar na tem, da z dvema izmed svojih ljudi spravi trumo mladih, divje razigranih konj pod pristeje pri hiši. Prvi trenutek ni verjel svojim očem, potem pa je dal duša svoji radosti. Visoko je zavpil široki klobuk in planil proti Kendricku, kakor bi se bal, da se bo redki gost okrenil in izginil. Smejal se je na ves svoj pošteni mladeniški obraz.

»Jim, stari prijatelj moj!« je kričal. »Od vraga sem vesel, da te vidim!«

Ko sta se prepoznala, je Bruce pogladil svoje prve brčice in na nosu si mu bral zavest, da bo kmalu dosegel volilno pravico. Bilo mu je nekaj na triindvajset let. Od svojih stodevetdeset funtov je bil medtem nekaj izgubil, a ni bil videti starejši niti za en sam dan. Kendricka je obdvoval z vso silo nepokvarjenega mladeniškega srca.

»Kaj pa ta bojni okras, dete moje?« je vprašal Kendrick, ko sta si stiskala roke. Bruce je imel ob

sedlu pripeto puško, ob pasu pa se mu je v torbici zibal velik vojaški samokres.

Bruce se je zasmejal. Bil je tako razpoložen, da ni bil niti malo dostopen za slabo voljo. »Ne, tega ne nosim samo zaradi lepšega, stari prijatelj moj«, je odvrnil. »Tu in tam so človeku potrebne takšne reči. Tu sem se trdno zadiral, z vsem, kar premorem in kar sem. Človek mora iti svojo pot ali pa ga življenje postavi k steni. Hej, Gauchol! je zaklical in se zavrtel v sedlu. »Oženi s Toniom žrebeta domov. In reci Castru, da nas je danes počastil španski kralj. Najboljše naj pripravi, kar zmoreda kuhinja in klet. Proti poldnevni pridemo k obedu. Stopi z mano, Jim, da ti pokažem najimnitnejšo živinorejo, kar si jih kdaj videl.«

Pojezdila sta naokrog, da si ogledata polja, vodne naprave in staje. Bruce je mel ves čas prvo besedo. Z lahkotnim navdušenjem je govoril o svoji posesti, o svojem delu, o načrtih, ki jih hoče uresničiti vsem zaprekanam nakljub. Kupil je bil šest tisoč ekrov zemlje. To in pa nekaj živine brez prave pasme, ki se je pasla tam, je sploščala bila vsa njegova imovina. Potem pa je vzel pri najbližji banki, v El Oju, veliko hipoteko. S tem denarjem je najel še sosednja zemljišča, tako da je imel zdaj na razpolago kakšnih desetstisoč ekrov. Potem je začel gojiti živino izbranih plemen. Pri razmerah, ki so vladale na trgu, je izlaha obogatel čez noč.

»Samo da mi le dali mir«, je pripomnil.

»Kdo?« je vprašal Kendrick.

»Dežela kajpak še ni pomirjena«, je rekel Bruce. »Odkar sem tu, se vrstijo neprestani nemiri. Če ni revolucije, pa uganjajo politiko in to je nazadnje ista reč. Pa roparske bande se klatijo okrog,

po večini bivši vojaki, ki jim oblasti ne morejo do živga. Samo pogled tja proti goram! Povej mi, katera vlada bi mogla preiskati vsak canon, vsako plast zemlje, da bi razgnala gnezda te drhali? Ti razbojniki mi zadajajo največ skrbi, Jim! Človek mora biti zmerom na preži, da ga ne presenetijo z napadom. Mnogokrat sem bil že na tem, da pustim vse to in grem. Pa je vendarle velika dežela, polna vseh možnosti. A kar največ velja — zdaj si še ti prišel! Oči so mu sijale. »Vse ti dajem na razpolago, česar koli si poželiš, Jim, pa bova skupaj ustvarjala zgodovino. In pri tem si bova napravila denarja na kupe.«

V Kendricku je bila domišljija dovolj živahno razgibana, da so ga mamile besede. Pa vendar ni smel pozabiti, da ga ta trenutek tarejo druge skrbi.

»A svoje sosede poznaš?« je vprašal.

»Tako, površno«, je rekel Bruce. »Pa vendar dovolj, da vem, kam meriš. Najbližji so tile z ranche da Montezuma, dvajset milj oddal. Gospodar vsega je tvoj stari prijatelj Ruiz Rios. To sem ti že v pisnu sporočil. Ničesar slabega ne morem reči o njem, prišedem pa, da se prav tako rad ukvarja s krajo živine kakor s čimerkoli.«

»Toda hacienda ni njegova last«, je menil Kendrick.

»To je vseeno. Farma je neke žene, njegove sestrice, se mi zdi. A ona je skoraj po vse leto zdoma in Ruiz dela, kar ga je volja.«

»Ali dame same še nisi nikoli videl?«

»Ne, nikoli. Pa tudi ne čutim niti malo hrepenjenja, odkar vem, da je z Riosom iste krvi.«

»Razsedajava, prižigava cigareto in malo pokramljava«, je predlagal Kendrick.

Mali oglasi

Letovišče

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hotel-pension

Riviera Kastel Stari

»4 na morji obali. Domača in tuja kuhinja. Najboljša dalm. vina. — Zajemamo čiste sobe. Pension 45 din. Zdraviliška taksa 2 din. 18304-38

Službodobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Viničarja

Ki razume vsa vinogradniška dela, sprejemam. Ponudbe pošlji na drogerijo Franjo Petrony, Varaždin. 18630-1

Natakarico

(servirko), sprejemam takoj. Gostilna, Tyrševa 31. 18628-1

Pekovskega

pomočnika

ki bi raznašal tudi kruh, treznega, pridnega in zanesljivega, prostega delavca, rojstnega mesta, izjem. Jezerski, parna pekarna, Zaloška c. Moste. 18623-1

Otroško negovalko

sprejemam k 16mesečnemu doletu. Predpisi in znanje kuhinje za otroke. Ponudbe s sliko, ki se vrne, na področje Jutra Maribor pod »Zanesljivost«. 18232-1

Kuharico

sprejemam za delavsko kuhinjo in gostilno. Prednost imajo stare ženske, od 40 do 50 let. Nastop 15. avgusta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18611-1

Službe išče

Vaska beseda 50 par; davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din; najmanjši znesek 12 din.

Brivski pomočnik

z mojskim izpitom, išče stalno službo. Nastop po dogovoru. Ponudbe na naslov: Joško Tašič, Mislina. 18606-2

HIŠA

za 1,350.000.— din

v sredini centra Beograda v sami Dositejevi ulici, samo 20 hišnih števil oddaljena od Državne hipotekarne banke. Edinstvena prilika za nakup denarja. Hiša je zgrajena zelo solidno, nova, 20 let opremljena davkov. Stanovanja so manjša, kakršna se v Beogradu zelo iščejo in katerih v Beogradu še zelo primanjkuje; stanovanja so z 2 sobami, predsoba, kuhinja, kopalnica, shramba, angleško stranišče in vse ostalo. Zagaranjena letna renta 160.000.— Oglasa hiša s popolno garancijo donosa kupcu čisto rento po odbitku vseh režij 11%. V gotovini je za kupnino potrebnih samo 600.000.— din, a ostalo se lahko prevzame kot dolg Hipotekarni banke s 6% na 25 let. Prodaja

BOVAN

BEograd, Knež Mihajlova 5, palata »TA-TA«, tel. 27-9-78

ZAKLETI GRAD

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani,

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bančno kom. zavod

Aleksandrova cesta 40 kupi takoj in plača najbolje hranilne knjižice bank in hranilnic vrednostne papirje: 3% obveznice, bone, srečke, delnice itd. valute vseh držav. Prodaja srečk državnih razredne loterije 18327-16

Iščem posojilo

v knjižnicah Kmečke hranilnice v Ljubljani 60.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Posojstvo«. 18484-16

Krepka deklica

v 16. letu, poštenih staršev, ki že ima 7 mesecev učne dobe v španski trgovini, želi mesto vaje v mešani trgovini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Pridna 320«. 18626-44

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

ČERNE — juvelir,

Ljubljana, Wolfova ul.

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vino

odlične vrste, belo in rdečo do 100 hl prodam po dnevnim cenam. M. Bartulič, Videm, Krško. 18250-6

Razno pohištvo

se prodaja v sredo 10. avgusta ob 6. uri na Stolbi št. 8 (preje vila Rasberger). 18600-1

Obrt

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Moderne ondulacije

vodne in trajne, specialno barvanje las, po solidni ceni strokovno izvrši salon »Stigara, Miklošičeva pri kolodvoru«. 18615-30

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Enosob. stanovanje

takoj oddam za ceno din 280. Malo sobico eni gospodini za 110. Zobjek 10. 18619-21

Enosob. stanovanje

takoj oddam za ceno din 280. Malo sobico eni gospodini za 110. Zobjek 10. 18619-21

Enosob. stanovanje

takoj oddam za ceno din 280. Malo sobico eni gospodini za 110. Zobjek 10. 18619-21

Enosob. stanovanje

takoj oddam za ceno din 280. Malo sobico eni gospodini za 110. Zobjek 10. 18619-21

Enosob. stanovanje

takoj oddam za ceno din 280. Malo sobico eni gospodini za 110. Zobjek 10. 18619-21

Enosob. stanovanje

takoj oddam za ceno din 280. Malo sobico eni gospodini za 110. Zobjek 10. 18619-21

Enosob. stanovanje

takoj oddam za ceno din 280. Malo sobico eni gospodini za 110. Zobjek 10. 18619-21

Enosob. stanovanje

takoj oddam za ceno din 280. Malo sobico eni gospodini za 110. Zobjek 10. 18619-21

Enosob. stanovanje

takoj oddam za ceno din 280. Malo sobico eni gospodini za 110. Zobjek 10. 18619-21

Enosob. stanovanje

takoj oddam za ceno din 280. Malo sobico eni gospodini za 110. Zobjek 10. 18619-21

Dvosob. stanovanje

oddam za september samo mirni stranki brez otrok. — Ogled od ponedeljka dalje Novi trg 5-II., levo. 18560-21

Enosob. stanovanje

ulično pritiče v klet, oddam novembra dvema poslovalnicama — blizu Mestnega doma. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »400 dine«. 18601-21

Soboda odda

prazno ali opremljeno, z uporabo kopalnice v I. nadstropju, v mirni ulici sredi mesta oddam takoj. Ogled od 14. do 16. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18629-23

Čisto sobico

z dobro domačo hrano, oddam. — Solčno sobo za dve osebi, s hrano, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18627-23

Sobo

s posebnim vzhodom v centru mesta oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18620-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom na Aleksandrovi cesti takoj oddam za din 250. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18622-23

Oglasi v »Jutru« imajo

vedno največji uspeh!

Marija Perkon

roj. ROJC

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1938.

KAROL, soprog; DRAGO, sin;

MALČI, sestra in ostalo sorodstvo

Marija Perkon

roj. ROJC

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1938.

KAROL, soprog; DRAGO, sin;

MALČI, sestra in ostalo sorodstvo

Marija Perkon

roj. ROJC

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1938.

KAROL, soprog; DRAGO, sin;

MALČI, sestra in ostalo sorodstvo

Marija Perkon

roj. ROJC

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1938.

KAROL, soprog; DRAGO, sin;

MALČI, sestra in ostalo sorodstvo

Marija Perkon

roj. ROJC

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1938.

KAROL, soprog; DRAGO, sin;

MALČI, sestra in ostalo sorodstvo

Marija Perkon

roj. ROJC

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1938.

KAROL, soprog; DRAGO, sin;

MALČI, sestra in ostalo sorodstvo

Marija Perkon

roj. ROJC

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1938.

KAROL, soprog; DRAGO, sin;

MALČI, sestra in ostalo sorodstvo

Marija Perkon

roj. ROJC

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1938.

KAROL, soprog; DRAGO, sin;

MALČI, sestra in ostalo sorodstvo

Marija Perkon

roj. ROJC

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1938.

Dijaške sobe

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Solčno zračno sobo

z oskrbo pri boljši rodbini v Mariboru, oddam 2 dijaškinjama. Vrt, kopalnica, klavir na razpolago. Ponudbe Anonimnemu zavodu SAX, Maribor, pod »Bilžina žola«. 18602-22

Sobe

prazno ali opremljeno, z uporabo kopalnice v I. nadstropju, v mirni ulici sredi mesta oddam takoj. Ogled od 14. do 16. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18629-23

Čisto sobico

z dobro domačo hrano, oddam. — Solčno sobo za dve osebi, s hrano, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18627-23

Sobo

s posebnim vzhodom v centru mesta oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18620-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom na Aleksandrovi cesti takoj oddam za din 250. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18622-23

Oglasi v »Jutru« imajo

vedno največji uspeh!

Marija Perkon

roj. ROJC

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1938.

KAROL, soprog; DRAGO, sin;

MALČI, sestra in ostalo sorodstvo

Marija Perkon

roj. ROJC

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 9. t. m. ob 5